

Déli Hírlap

A bánsági magyarság naplaja, mely a kora reggel órákban jelenik meg a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével
Dr. VUCHETICH ENDRE
vezettségével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

TIMIȘOARA

I. Brătianu-tér 2.

A Timis-Torontal-i törvényszék időszaki lapok nyilvántartásában történt bejegyzés száma: 83 (Dcs. No. 934/1933.) Telefon: 23-10.

Dr. VARNAY ELEMER
felelős szerkesztő.

Anglia délkeleti tervei

Amikor a közvéleményt mérgező angol és francia propaganda sokat sejtető jelentései elrengenek Olaszország megüzenté a háborút a nyugati hatalmaknak, Mussolini a Venezia palota erkélyéről bejelentette, hogy a fasiszta olasz birodalom lépése nem irányul sem Görögország, sem Egyiptom, sem pedig Törökország ellen. Ugyanakkor aláhúzott jelentőséggel hangsúlyozta, hogy ezt vegyék tudomásul az illető országok. Olaszország állta a szavát és sohasem kísérelte meg, hogy ezen az igéreten — bár lett volna oka rá — túltegye magát és csupán Franciaország, majd annak leverése után Anglia ellen folytatja háborúját. Mussolini ezzel a bejelentésével megkímélte a Balkánt a háború borzalmaitól, ami azonban sehogyan sem egyezett meg annak az angol politikának a tervével, amelynek éppen a német diplomácia olvasta a fejére, hogy egész Európát lángba akarta borítani. Bűnös mesterkedéseikkel az angol ügynökök hol köljakat akartak tűzzel elárasztani, hol pedig nemzetközi víziutakat szándékoztak használhatatlanná tenni, ha kell merényletek, vagy robbantások árán is. Az angol propaganda bedobta a világ közvéleményébe az „ötödik oszlop” meséjét, hogy ezáltal is világszerte növelje a német veszedelemtől való félelmet és az ezt nyomon követő gyűlöletet. A nemzetközi sajtó nagyszérumen értette a módját, hogy miképpen, milyen feltételekkel rakja ezt a hiszékeny emberek elé. De egyben elérte azt is, hogy a világ közvéleményének figyelmébe elterelődött arról az „ötödik oszlopról”, amely valóban létezik és amelynek tagjai a különböző államokban csatangoló angol ügynökök.

Ezek az ügynökök annak a Chamberlainnek az emberei, aki hatásra vadászó gesztussal bibliát csapott a hóna alá és megnyugtatta a világot, hogy a civilizációért, az emberi szabadságjogokért és az igazságért harcol. Voltak, akiket meghagytak ennek a horgászó öreg úrnak a „biztosítékai”, igaz, hogy alaposan rá is fizettek. Az angolok jól és körmondfontan megfogalmazott ígérettel halmozták el őket, de ezek az ígéretek sohasem váltak valóra és a megindult német hadigépezet előtt mint szappanbuborékok illantak el és semmisültek meg. Ha a lengyel, norvég, holland, belga és francia kormányok nem ültek volna fel a „bibliás politikuskak” és elfogadták volna a németek által feljűjtött nyújtott békejohot, ma semmiesetre sem lennének ott, ahol vannak. Ebben a maholnap egy éves gigászi küzdelemben országok tűntek el, rendszerek bomlottak fel és mindenütt egyre erőteljesebben jut érvényre az az egészséges áramlat, amelynek a minden idegen cícomától mentes és véres tragédiában megtestisült nemzeti érzés az alapja.

Az angolok helyzete napról-napra kétségbeesettebb. Ezt nem az olasz, vagy a német nem tudom hányadik hadijelentés állapítja meg, hanem Lloyd George írta néhány nappal ezelőtt a buenos-ayresi „Critica” című lapban. Eppen ez a reménytelenül siralmas helyzet készíteti Churchillt — Európa legnagyobb ellenségét — arra, hogy a háborús tüzcsóvat minél távolabb és minél kiterjedtebb földfelületre dobja. Az egyiptomi kormány és a vezérkar belátja azt a veszélyt, amelybe egy Olaszország elleni háború esetén Egyiptom kerülne, nyíltan szembeszállt minden olyan angol kísérellettel, amely háborúra vezetne. Az egyre előrenyomuló olasz csapatok közelsége viszont már előrevetíti a jövőbeni események árnyékát. Eppen ez indította Londont arra, hogy ne követeljen egyebet, mint Faruk király eltávolítását és a hadvezetést átadását. Eddig már sikerült annyit elérnie, hogy igen feszülttette az olasz-egyiptomi viszonyt. Ennek további fejleménye természetesen nem találja készületlenül Olaszországot.

Törökország egyelőre tartózkodó magatartása és várakozó álláspontja arra indította Angliát, hogy Egyiptomon kívül Görögországot áldozza fel önző politikájának. Hodzsa alban hazafi meggyilkolása óta az olasz-görög viszony érezhetően rosszabbodott és ma az a helyzet, hogy Görögország megkezdte felségvizeinek aláaknázását, tartalékosokat hívott be, ugyanakkor olasz részről 150 ezer főnyi haderőt vontak össze az alban-görög határon. Minden jel arra mutat tehát, hogy Görögország dinasztikus kapcsolatain kívül inkább óhajta az angol érdekeket szolgálni, mint békésen élni hatalmas szomszédjával. Ennek pedig komoly következményei lehetnek. Ennek a feszült légkörnek tudható be, hogy görög katonák felakasztottak egy Sefke Ozmán nevű albán, mely gyilkosságnak elpalás-

tolhatóan politikai jellege van. Olaszország kétszen áll arra, hogy a birodalom tekintélyét és érdekeit megvédje, ebben még az angol diplomáciai fondorlatok sem akadályozhatják meg, még kevésbé a sikertelenül támadó angol hadsereg. Az ügyet betetőzi az a Reuter-jelentés, amely szerint az angol kormány közölte a görög kormánnyal, hogy görög-olasz fegyveres bonyodalom esetén minden rendelkezésre álló eszközzel Görögország segítségére siet. Csak egy röpké viszszaállítást kell vetnünk Abesszínia, Lengyelország, Norvégia, Hollandia, Belgium és Franciaország esetére, akkor megértjük a görög hivatalos körök aggodalmát, mert Európában semmitől sem félnek jobban országok és népek, mint éppen az angol „fegyveres segítségétől”. És valljuk be őszintén, nem alaptalanul.

Kovács György

Koronatanács volt az uralkodó elnökletével

Tudomásul vették a német és olasz kormányok felhívását a döntőbírárság elfogadására

Bucurestiből jelentik: Öfelsége udvari miniszterének 86. számú jelentése: A királyi ház minisztere közli:

1. Augusztus 29-én öfelsége a király elnöklele alatt minisztertanács volt.
2. A minisztertanács elhatározta, hogy koronatanácsot hívna össze.
3. A koronatanács öfelsége a király elnöklele alatt augusztus 29-éről 30-ára virradó éjszaka ülést tartott.
4. A koronatanács tudomásul vette az olasz és német kormányoknak ultimátumszerű felhívását és elfogadta döntőbírárságot a tengelyhatalmakat a román-magyar kérdésben.
5. A koronatanácsban résztvettek: Gigurtu Ion miniszterelnök, Nicodin Munteanu patriarka, Vaitoiannu Artur tábornok, Vaida Vocevod Alexandru dr. Mironescu Gheorghe, Angheliescu Constantin, Tatarsescu Gheorghe, Constantin Argetoianu, Baliff szárnységéd, Alex. C. Cuza, Iamandi Victor, Antonescu Vitor és Balan Nicolae, erdélyi metropolita, — királyi tanácsosok. Résztvettek még Stan Ghitescu munkügyi, Macovei közlekedésügyi, Popescu David

tábornok, belügyi, Pais Nicolae ellentengernagy, szárnységéd, tengerészeti és légügyi, dr. Gomoiu egészségügyi, Nichifor Crainic propagandaügyi, Dimitrie Caracostea nemzetnevelésügyi, dr. V. Grăia igazságügyi, Noveanu Vasile dr. leltáriügyi, Proboianu hadfelszerelési, Niculescu hadügyi, Budisteanu vallásügyi miniszterek, Gheorghe Mihail tábornok szárnységéd, a nagyvezérkar főnöke, Andrei Radulescu, a semmitőszék főelnöke, Sidorovici Teofil országor főparancsnok, Constantin I. Brătianu, Mihailache Ion, Popovici Mihail, Dragomir Silviu képviselők, Moța Ion esperes és Horea Z. Codreanu tanár.

A főudvarnagyi hivatal közleménye. Öfelsége főudvarnagyi hivatalának 87. számú közlése: Öfelsége a király augusztus 30-án délután kihallgatáson fogadta Gigurtu Ion miniszterelnököt, Nicolae Iorga királyi tanácsost, Iuliu Maniut, Alexandru Niculescu balázsfalvi görögkatolikus érseket, királyi tanácsost és Gh. I. Brătianu professzort.

Három szélhámos iurifangos ölettel 16.600 leit lopott

Brassóból jelentik: Néhány nappal ezelőtt jól öltözött ókirályságbeli egyén jelentkezett az Orbán-féle falerakot irodájában és kijelentette, hogy nagymennyiségű fát akar rendelni. Mivel nagyobb tételről volt szó, ragaszkodott ahhoz, hogy személyesen válassza ki a fát. Ezzel az ürüggyel sikerült is a raktár mélyébe csalni az irodában levő hivatalnokot. Alig távoztak az irodából, egy másik, jól öltözött, románul beszélő egyén lépett az irodába és szintén nagyobb mennyiségű fát akart rendelni. Az irodában ekkor már csak a szolgáló volt, aki hátravezette a második jövevényt a raktárba. Ezt az időt használta ki a szélhámos társaság harmadik tagja,

belepóztott az irodába és a kázipénztárban lévő 16.600 lejt nagához véve, eltávozott. A hivatalnokkal visszatért álvérvok azt ígérték, hogy később visszajönnek és eltávoztak.

A rendőrség bünyügyi osztálya, miután a cég

jelentette, azonnal megkezdte a nyomozást. Vana és Sente detektívek, valamint Ciara rendőrtiszt elfogták a banda két tagját

Untila Andrei és Niculescu Constantin bucarestii, ismert és több város rendőrsége által körözött zsebtolvajok személyében. Büntársuk, a banda vezére, Paron Constantin, akit elegáns öltözködése miatt

„Báró”-nak neveznek a bűnösök világában, megneszelte a veszélyt és eltűnt. Ugyanakkor sikerült elfogni Ursu Andrei és Ionescu Constantin bucarestii zsebmetszőket is, akiket Untilák társaságában találtak. Untilát és Niculescut átadták a brassói ügyészségnek, míg Ionescu és Ursu zsebtolvajokat rendőri fedezet mellett Bucarestben kísérték a központi rendőrségre. Az eltűnt Paron Constantin ellen körözőlevelet adtak ki.

A holland és belga csatamezőkön, megkezdődött a „nagyakarítás”

A kártyafalu házak országa. Legborzalmasabb a harcikocsik csatája. Hollandia új légvédelmi berendezése. Halál vár a fosztogatókra

Hollandiában is, Belgiumban is megindult a nagy beszámoló a lezajlott háború eseményeiről. Amszterdamban, Hágában, Rotterdamban, azok a napilapok, amelyek a német hatóságok engedélye alapján újból megjelenhetnek, hasábos cikkeket írnak a háború hőseiről, megrázó részleteket mondanak el egy-egy város kapuja előtt vagy falai között lejátszódott harorról, a német csapatok erejéről, Nagy cikkeken számolnak be a holland lapok belgiumi tudósítói is mindarról, ami Belgiumban történt.

Már nem kétséges, hogy a holland nagy városok közül a hétszáz ezer lakosú Rotterdam szenvédett legtovább a pár napos háború alatt. Ezt a nagy kikötő-várost először a város csőcseléke akarta kifosztani, aztán a német csapatok löttek és bombázták, majd a holland tüzérség ágyú vittek nagy pusztítást végbe a város házsorai között. Rotterdam belső negyedében közelharok is voltak.

Rotterdamnak nemcsak a repülőtere, hatalmas méretű kikötője, különböző külső városnegyedei, de a város belső részének is jó része teljesen elpusztult. A modern építés vékony házfalai úgy dőltek össze egy-egy kisebb-méretű bombatalálat esetén is, mintha nem is betonból és vasból, hanem pusztán kártyalapokból állottak volna.

Elpusztultak Hollandia híres tárházai és u. n. tranzitó raktárai is. A rotterdami és amszterdami kikötőkben legett a nagy dohányraktár, teljesen elpusztult mindkét város hatalmas petróleum-kikötője, használhatatlanná vált az amszterdami „láda-áru-raktár”, amelynek nagyobb méretű tárháza nem is volt az európai szárazföldnek.

A FELELMES EREJŰ NÉMET TANKOK

A német hadsereg előnyomulása során a „légi gyalogság” és az „ejtőernyős katonaság” mellett különösen a tankokban és a harcikocsikban álló katonák bátorságáról lehet utólag sokat hallani.

A holland saját behatolón foglalkozik a tank erejével, félelmetességével és leküzdhetetlenségével.

A 60—70 tonnás német tankok rohamra szinte valamennyi esetben győzelemmel végződött.

Víz, buka, árok, kórkás, különböző kerítés, 3—4 méter magas szálfa és sok más mesterséges akadály nem tartóztathatja fel a tankot útjában.

A vizen átúszik, az árokba nem esik bele, meredeken lekúszik, hegyre olyan könnyedséggel megy fel, mintha sima aszfaltos úton kellene haladnia, a kórkásokat valóságos ösztömörzsolja, a szálfák, mint gyufaszálak hajolnak előre jobbra-balra. De keresztül hatol a tanyai házakon, magára dönti a falusi fészereket, pajtákát, közben hihetetlen gyorsasággal fordul, ha kell, hirtelen hátráfel halad, általában a háború legfélelmetesebb szereplője. Ez az óriási alkotmány meglepő gyorsasággal végzi dolgát. Gyalogsági ágyú, géppuska, kézigránát nem tudja a nagy tankot elpusztítani.

A gyalogság, ha előzőleg már részt vett ellenséges tanktámadásban, másodsorú alig állja ki ezt a támadást.

A nagy tank géppuskái szakadatlanul tüzelnek, közben a tank halad előre.

SZÖRNYETEGEK EGYMÁSKÖZÖTT...

A háború telis-tele van borzalmasabbnál borzalmasabb harcokkal. A legidegterebb és legborzalmasabb látvány talán a légiharc repülőgépek között, de borzasztó látvány a földön a harcikocsik csatája is. Mikor a tankok, a páncélos terepjárók, a nagy harcikocsik rohannak egymásnak. Mindkét részlőr negyven-ötven sötétszürke gépkocsosok tör előre. Robajuk félelmetes, tüzelésük szinte kibíratatlan, irtózatos erővel ütözköznek össze.

Valóságos párvíadalt vívnak egymással, néha hátrálnak egymástól, hogy a másik pillanatban már megint egymás ellen rohanhassanak.

A belgiumi nyugati hadszíntér, — miként a holland lapok írják — még mindig rettenetes látványt nyújt. A halottak megszámlálhatatlan ezrei várnak eltemetésre. A német hadvezetőség ugyanis csak a szabályszerű temetést engedi meg.

A halottaknak meg kell állapítani a személyazonosságát, leplombált kis zsákba szedik össze a halottaknál talált értékeket, írásokat.

Nagyon sok hősi halottat fakoporsóban temetnek, de azért sor került a nagyméretű tömegsírok megépítésére is.

A belga tengerparti városokból a lakosság elmenekült, de nem is lett volna hol maradnia, hisz ezek a kisebb-nagyobb városok, Blankenberghe, Ostende és Nieuport Bains körül — romokban hevernek.

Ostende, a világhíres belga tengeri fürdő is nagyon sokat szenvedett a háború alatt. „HAZAM! HAZAM!...”

Hollandiában, Belgiumban is megkezdődött a nagyakarítás a harctereken. Ahol elült a harci zaj, ott megjelent az élet. Az elmenekült polgárság nagy csoportokban siet vissza régi lakóhelyére és a romok közül igyekszik megmenteni azt, ami még menthető. Egészen különleges esetek adódnak elő. Például egy ház teljesen rommá égett, még a ház-

falak is összedőltek, háztetőnek nyoma sincs, de a romok között sértetlenül áll a második emeleti lakó ruhásszekrénye.

A német hatóságok a lakossággal szemben rendkívül előékenyek, de a felforgató elemekkel szemben rendkívül szigorúak is.

Hollandiában azt, aki idegen romok között kutat, vagy magára hagyott házak kifosztásával próbálkozik meg, — nem a holland, hanem a német hatóságok ítélik el.

A holland törvények ugyanis csak a kémeket sújtják halálbüntetéssel, a német haditörvények szerint a fosztogatókra, rablókra gyújtogatókra is halálos büntetés vár.

A meghódított Hollandiában, Belgiumban a né-

Hegy belsejében három sok ezer éves város van egymás fölé eltemetve

A világháborút megelőző esztendőben egy tudós angol hajóskapitány utazott a szíriai partok mentén Alexandriette felé. Lattakia nevű helységtől északra mintegy 11 mérföldnyire különös alakú öböl található. Meglátszik rajta, hogy mesterségesen vágták a sziklákba, amelyek magasan föléje tornyosulnak. A kapitány hajóján utazott egy bennszülött szíriai, aki megszólította parancsnokát s a vörös kövekből összetett dombra mutatott.

— Kapitány úr, az én családomban apáról fiúra száll egy régi kézirat, amelynek tartalma szerint ennek

a vörös hegységnek a belsejében három város van egymás fölé eltemetve.

Ha érdeklő az eset, elhozhatom az a papírost.

A kapitányt természetesen érdekelte az eset, megkapta az iratot, de nem okosodott ki annak ékírásos felvázolt tartalmából, tehát zsebevágta, hazahozta Londonba s innen nagy vargabetűvel az okirat a strassburgi egyetem prehistorikus múzeumának igazgatójához, Schaefferhez került. Ez a tudós nyomban nekilátott az irat tanulmányozásának, aztán érintkezésbe lépett a Villoreand-dal, a beiruti múzeum igazgatójával és néhány hét múlva a helyszínen, vagyis a mesterséges öbölben találkoztak az urak. Az Intitut de France adta az ásatásokhoz a pénzt s a munkálatok nyomban megkezdődtek.

Mint el Beida falu mellett

kibombantottak a munkások egy hatalmas kőlapot, amelyen felirat volt.

Ez teljesen megegyezett az okmány tartalmával s arról beszélt, hogy a lelet helye valamikor egy ciprusi, illetve krétai szabadkikötőhöz tartozott, különleges előjogai voltak és

akik ott laktak, gazdagabbak voltak az egyiptomi fáraóknál is.

A tudósokat módfelett izgatta az egykor Ras Shamra néven szereplő város, a nagy titok, amelynek jelentősége hater ezstendővel előzőt, tehát a fáraók korában igen nagy lehetett. Mindenekelőtt az ásatások egy sereg halotti edényt hoztak napvilágra, aztán

egy újabb robbantás megnyitotta egy földalatti folyosó végét is.

A bejáratnál valóságos kereskedésre bukkantak a kutatók. A kőpultokon sajátos méreg állt s mellette faragott kődarabok, amelyeknek egyenkénti súlya megegyezett az egyiptomi Mine súlyával, a mértékegységgel (437 gram). Az üzletben sok eladó holmi maradt, többek között egy ezüstsúlyom,

amely Felső- és Alsóegyiptom kettős koronáját viselte. Egy 22 centiméteres ezüstszobor valami hályványt személyesített meg. Szemeit aranylarc fedi, fején a hehita királyok díszei láthatók. Kétségtelen, hogy ez a szobor a főnőcsiai bálványának. Res Hef-nek eddig talált legjobb ábrázolása.

Mialatt a tudósok szélesebbre akarták térni a hegy belsejébe vezető folyosót, kitört a világháború, a munkálatokat abba kellett hagyni és csak 1929-ben került sor a folytatásukra.

Schaeffer vezette akkor is az ásatásokat és mélyen behatolt Ras Shamra belsejébe.

A hatalmas bolívek alól uccát és terek körvonalai bukkantak ki és egy pompás márványépületben egész sereg

met hadvezetőség elsősorban messzemenő légvédelmi intézkedéseket tett. A hollandok szinte csodálkoztak is, hogy egyes holland városokban a németek két nap alatt olyan légvédelmi intézkedéseket hajtottak végre, amilyenek végrehajtására azelőtt a hollandoknak másfél vagy két hét kellett. A szövetséges légi haderő támadásai ellen ma már kitünően felszerelt német csapatok védekeznek a holland városok különböző pontjain. Különösen a német katonák felügyelete és irányítása mellett holland hadifoglyok által rendezott forgalmi gócpontok, hidak, repülőterek, autóstrádák védelmére helyez nagy súlyt a német hadvezetőség. Den Helderben, a holland hadikikötőben, az Amszterdam és a Rotterdam felé vezető csatornák torkolatánál, a világhíres ijmuideni zsilinnél, Hoek van Hollandnál, Vlissingennél, illetve Hollandia valamennyi tengeri kikötőjében nagyszabású szárazföldi és légvédelmi berendezést állítottak fel a németek, úgyhogy erről az oldalról a meghódított Hollandiát most már valóban nem érheti többé meglepetés.

A lehajtottfejű, csöndesen sirdogáló özvegyek és árvaq egy szót utozogtak szüntelen: Hazám! Hazám!... Igen, a legelső kötelesség és legnagyobb feladat, újjáépíteni azt, amit könnyelműen feláldoztak Angliának. — „Hazám! hazám!” Te mindenem! Rajtad kell előbb segítenem!”...

aranygolyóra bukkant és több ezer apróbb-nagyobb szoborra. 1931. nyarán azonban az történt: az üregek kitámasztása nem volt elég erős és szeptember elsején összeomlott az egész, maga alá temetve tizenkilenc bennszülött munkást. Schaeffer kedvét veszítve feladta további munkásságát és

a vörös kőhegy titka titok maradt.

A most folyó háborúnak köszönheti a tudományos világot, hogy Ras Shamra rejtélye mégis

CAPITOL mozi

Ma és következő napokon

ELSŐ KALAND

A főszerepekben: ILSE WERNER és JOHANN RIEMANN

APOLLO mozi

Közkívánatra:

Szerelmi kaland

Megható szerelmi történet. A főszerepekben: CHARLES BOYER — IRENE DUNNE

A Kaspi-tó sorsa

megoldódott. A Weygand-sereghez tartozó katonák ugyanis kiváló fedezékeket sejtve a Minet beldai hegységekben, nekiláttak a munkának és ár napok múlva a leletek egész tömegét ásták. Füstös falak alatt a mesék birodalmába is álló szépségsírkamrákat talált egy, a mélyébe hant tűzér. Ez a kamra tulajdonképpen a Ras namra alatti második város tartozéka. Ki tudja, iker temették be ennek az alsó rétegnek a szépségeit, — elég az hozzá, hogy

a sírkamrában hatalmas ezüstkoporsó volt, öröskörül drága alabástromedényekkel és egy oppant nagy ébenfaszekrényvel, amelynek gazdaja kétségtelenül ama asszony lehetett, aki a koporsójában már régen porrá vált, de holmijai maradtak s ezek arra engednek következtetni, hogy az illető valamelyik régi-régi szíriai dinasztia nagyhatalmú tagja lehetett. Egy minden, a ni történelmünkben szereplő fáraót megelőző egyiptomi fejedelem hitvese volt ez a hölgy, hogy a sírkamrájában szanaszét heverő feliratos cserepek regéjét megérthesse valaki, hat nyelvet kell megtanulnia:

a babilonit, a szumirt, görögöt, hethitát, a legrégibb egyiptomit és a föníciait, amelynek ábécéjét egyébként kifogástalan állapotban megtalálták egy cserepen.

NYOLCVAN ARANYKORSÓ.

A csendes halott gazdasága sérthetetlen lehetett. Tudományos megállapítások szerint

több kincs van a kamrájában, mint amennyit a legendás Tutankamon egyiptomi fáraóban találtak.

Egyik mellékkamrából például nyolcvan aranykorsó került elő. Ezekben a régi birodalom valamennyi borfajtájából akadt egy félliterra való. Mivel nem feltételezhető, hogy a fejedelmi halott részeges volt, kétségtelen, hogy

tiszteletből temették el vele a bort, ami csak por alakjában maradt vissza a fenékén.

Az ébenfaszekrényben 3003 különféle tégelyt fedeztek fel, ezek valamennyie alabástromból, vagy színanaranyból való és

a hölgy kozmetikai szerei lehettek bennük.

Hogy már akkor is ismerték a hölgyek az arckrémeket, bizonyítja, hogy a vegyelemzés a tégelyek tartalmában olajos és zsíros anyagokat mutatott ki.

Ras Shamra tulajdonképpen három, egymásfélre temetett városból áll. A legelső igen szép lehetett, de valószínűleg a híkszoszok elleni hadjárat teljesen rombadöntötte, mire

az új telepések egyszerűen mindenestől betemették és az új felszínre építkeztek.

Ez a foyamat még egyszer megismétlődött. Ka naaita emlékek bizonyítják, hogy ehhez a második telepítéshez Palesztinának is volt valami köze. Ezt a második rétegvárost nyilván föld-rengés döntötte romba, vagy talán akkor pusztult el, mikor Szodoma, mert

vastag szurokrétegben piheni örök álmait.

Erre a rétegre építették a szíriai dinasztiaik városát, a tulajdonképpeni Ras Shamrát, amelyből a háromezer tégelyes kozmetika is előkerült.

Ras Shamra ügye most igen jelentékeny állapothoz jutott. A francia tudósokkal karöltve a német birodalom legjobbjai vezettek expedíciót Ras Shamra három halott városához, hogy a megoldott rejtély nyomában teljesen kiássák ezt a történelmileg felbecsülhetetlen értékű hatalmas leletet. Addig is

erős francia osztagok őrzik a feltárt sírkamrákat,

nehogy kőszá arabok és más elemek megszomjazzanak nem a nyolcvan korszok borra, hanem inkább — magukra a korszokra... (F.)

A fakereskedők a tüzi-fának a termelőnél való maximálását kérik

A temesvári fakereskedők tegnap Ionescu Zaharie szakosztályi elnök és Engel-Endre Károlyy titkár vezetésével felkeresték Baran Coriolan dr. főpolgármestert és kérték, járjon közbe a kormánynál, hogy a tüzifa árát a termelőnél maximálják. Erre az ügyre vonatkozólag terjedelmes emlékiratot is átnyújtottak. A főpolgármester megígérte, hogy a kérelem teljesítése érdekében érintkezésbe lép a királyi helytartósággal és a nemzetgazdasági minisztériummal.

A Kazbek és Elbrusz örök hóval fedett csúcsai, a Karakum és Kizinkum sivatagjai, a Kubán és Terek alföldjeinek gabonyárai és az ősi Irán mesés földje között hőmpolygati sárgás, olajos hullámait a világ legnagyobb tava, a Kaspi-tó. A parlajain lakó számtalan nép: az orosz, a kalmiuk, a turkmen Daghesztáni tengernek hívja ezt a tavat és a Kaspi-tó valóban meg is érdemli a tenger nevet, mert a területe 440.000 négyzetkilométer, a hosszúsága 1100, a szélessége pedig 300 kilométer. A tó két medencére oszlik. A nagyobb északi és a kisebb déli medencére. Ezt az óriási vízterületet kelet felől hatalmas sivatagok határolják és a környező vidékek rendkívül száraz, meleg éghajlata eredményezi azt, hogy a tó vize állandóan erősen párolog. A természetes párolgás azonban, bármilyen jelentős is, csak lassan fogyasztja a tó vizét.

Újabban a Kaspi-tó vízcsökkenése annyira fokozódott, hogy szakemberek véleménye szerint belátható időn belül eltűnik a föld színéről.

A Kaspi-tó állandóan párologó vizét főleg a Volga és az Ural-folyó pótolja. A Volga vizét azonban az utóbbi évek alatt egyre inkább az öntözés és elektróenergia fejlesztés céljaira veszik igénybe.

A folyó felső részén a Moszkva-Volga csatorna tereli el a vizet eredeti irányától. A Közép-Volga vidékén több vízerővel hajtott elektrómos centrálé épül, melyek közül legnagyobb a Kujbiseb mellett épülő kettős elektróenergia állomás, amely összesen 3 millió kilowattot szolgáltat és az 1942-ben történő befejezése után a világ legnagyobb és legerősebb ilyen erőműtelepe lesz.

A Volgán épülő összes erőművek, melyeknek óriási töltései szinte minden nagyobb város mellett máris eltorlaszolják a roppant folyó medrét, üzembe helyezésük után összesen 70 millió kilowatt elektrómos energiát fejlesztenek a Volga vízének erejével. Amnyit körülbelül, mint amennyi Németország hatalmas elektróenergia-termelése volt 1939-ben.

Természetes, hogy mindezek a mederelzáró töltések, amelyek lehetővé teszik a folyóóriás szélesen hőmpolygó hullámaiban rejlő roppant erő kihasználását, egyáltalán jelentősen lassítják a folyó áramlását és azt eredményezik, hogy a Kaspi-tó vízszintjének fenntartásához, illetve a túlgyors párolgás megakadályozásához szükséges vízmennyiség egyre későbbben jut a tó medencéjébe.

Az utóbbi években azonban mind gyakrabban történik, hogy a víz egyáltalában nem jut el a Kaspi-tóba. Ennek oka az, hogy azok a gigászi öntözőberendezések, melyek a Závolszje-t, a Volga balpartján elterülő roppant száraz pusztákat öntözik, részben már elkészültek.

Ha tekintetbe vesszük, hogy a Kaspi tengerbe ömlő Ural, Kura, Emba st. folyókat szintén eltorlaszolják az elektróállomások zsilipei és a zsilipek mögött feltorló víz pedig elnyelik a száz- és százezer hektárra kiterjedő öntözőberendezések, akkor nem csodálkozhatunk azon, hogy a tóóriás vize rohamos ütemben fogy. Különösen észrevehető ez a tünet a déli, az iráni parton, ahol Babol-Sár fürdőhelyet és kikötőt, amely az iráni előkelőségek kedvence üdüllőhelye, a víz válsággal elhagyta. A tenger vize ugyanis 25 méterrel húzódtott vissza, úgy, hogy a nemrég nagy költséggel épített kikötőberendezéseket egyre jobban ellepi a homok. Mindezek a folyamatok egyre inkább éreztették hatásukat az orosz partokon is, de a tó mesterséges kiszáritására eddig nem történtek kísérletek. Most azonban úgy látzik, hogy a petróleum utáni kutatás eredményeként a tóóriás sorsa végleg eldőlt.

A Kaspi-tó környékén ugyanis a Szovjet-Unió legjelentősebb petróleumtermelő vidékei vannak, így délnyugaton Baku, továbbá északra Groznij, a keleti partokon pedig az Emba-vidék stb.

Baku vidékén a fűrótornyok már eddig is behatoltak a tenger vizébe, úgy a parttól 2-3 kilométerre is, szinte a nyílt tengeren végeztek már sikeres próbafúrásokat, vagy pedig az úgynevezett ferdefúrásokat alkalmazták, amikor a part melletti sekélyebb helyekről, vagy éppen a parttól nyaláltak be a fűrószerek a viz alá.

A geológusok e kutatások nyomán már réggen feltételezték, hogy a Kaspi tenger aljában olajmezők vannak. Most azonban olyan esemény történt, amely ezt a föltevést végleg igazolta.

Eku kikötőtől 70 kilométernyire, a Kaspi tengerben fekszik Szvinj sziget, amelyen már nyolc évvel ezelőtt, hosszú szünet után, működésbe létek az iszap- és gázvulkánok. A sziget északi részén teljesen elborították a kráterek. Az orosz tudományos akadémiá bizottságot küldött a szigetre és a bizottság megállapította, hogy a

vulkánok működése egyre erősödik. Hatalmas gázfelhők törnek a magasba és a föld állandóan remeg. Ebből a jelenségből is arra következtetnek, hogy a Kaspi tenger alatt egyebek között óriási petróleumtelepek vannak. A sziget lakóit kitelepítették és a szigeten lévő világítótornyot automatikus berendezéssel látták el. A szakemberek állandó megfigyelés alatt tartják a szigetet.

Mindezek után biztosra vehetjük, hogy a kiszáritó munkálatok rohamossá teszik majd a Kaspi-tó tragédiáját, talán éppen a hollandiai Zuider Zee kiszáritásánál oly jól bevált „elszigetelő” eljárás alapján. Vannak azonban olyan okok is, amelyek kétségessé teszik azt, hogy ez a kiszáritás teljes lesz. Teljes kiszáritás esetén az Európa-nagyságú vidék éghajlata még szárazabb lenne és végül a teljes kiszáritás ellen szól az is, hogy a Kaspi tenger valószínűleg élesztár, mert halállománya rendkívül gazdag.

Figyelembe véve mindezeket, nem valószínű, hogy ez az óriási tó teljesen eltűnjön a térképről, de biztosan mondhatjuk, hogy a tengeralatti olajmezők jelenléte a rohamos iparosítás nagy mértékben csökkenteni majd a tóóriás területét.

SCALA MOZI

MA ÉS MINDEN NAP:

A tegnap éjszakai nő

melynek főszereplői

A jósnő reáhibáz néha a valóságra

Madame Sullivan angol jósnő hazája bukásáról 1986-ban kezdődik az általános világéke. — Mit ígér 1940?

Minden esztendőben december végén és január elején megjelennek a világ lapjaiban az ismertebb jósök és jósnők próféciai. Akadnak kíváncsi emberek, akik szeretik ellenőrizni az ilyen jóslatokat, félreterezik ezeket az újságpéldányokat, hogy bizonyos idő múlva elővegyék és összemérjék a valósággal. A tapasztalatok szerint

az összehasonlítás rendszerint igen sovány eredményül jár.

A jósök hasbeszélők és ritkán hibáznak rá a valóságra.

Érdekes azonban, hogy a Pozsonyban megjelent „Uj Hírek” c. lapnak az 1939. jan. 4-iki számában megjelent cikke, amely egy interjút közöl Madame Sullivannal, a híres angol jósnővel, eddig javarészt beigazolódott.

A jóvendőlések a háború kitörése előtt negyedévvél jelentek meg.

amikor még nem beszél senki fegyveres konfliktusról sem világbirodalmak szegyeteljes bukásáról. A jós, érdekesebbnél-érdekesebb színekben „festi” az örök politikai társadalmi és szociális kérdéseket, melyeknek hatalmas forrongását és átalakulását látnoki erővel pontosan, előre meg tudja határozni. Ezekből az érdekes történelmi jóslatokból ragadtunk ki egyet-kettőt. Lássuk mit mondott M. Sullivan a világvégéről és háborúról.

1986-BAN ÁLTALÁNOS VILÁGÉKE KEZDŐDIK

Az Uj Hírek negyedik oldalát egy év szennáció híjján — majdnem teljesen elfoglalja a jóslat, a melynek figyelme a világ végének bejelentésére is kiterjed. Madame Sullivan ezt jóval előbbre teszi, mint idősebb kortársa, Nostradamus, a XVI. századbeli francia jóvendőmondó, aki 3797-re jósolta a világ végéről és háborúról.

„Finis poloniae” és Nagybritánia egyeduralmának alkonya

Most Lengyelország jött sorra. A nép gyászol. Szeretné tudni, hogy miért.

Tisztán látom felírva az 1940-ik évszámot — mondja Sullivan asszony —, olyan tisztán és mintha keresztül volna fektetve Lengyelország térképe fölé.

Érzem, mint nyomja őket egy hatalmas kéz a földre, a pusztulásba és folyton látom az 1940-ik évszámot...

Megrázkodik a jósnő. Drámai kép vonul el előtte. Borzalmas jövője, halálos képei egy nagy világbirodalomnak: a saját fájának. Figyeljük csak! — Nem, ez lehetetlen. Az angol nemzet? Maroknyi katonaság lépdel... rabszolgaként úzve... Anglia elveszti világuralmi elsőségét, amelyet olyan hosszú ideig tudott megőrizni.

Minő kísérteties látvány! Hát örültek ezek? Látom mint fuldokolnak az angolok az aranyban! És azok, akik nézik őket, fájdalmas mosollyal látják, mint harapálnak bele a szerencsétlen angolok az aranyba, mintha csak kenyér volna... (Éhínség?) De honnét jön ez a morajló dübörgés? Mintha valami

nyomatták ki, 1790-ben. Miután a jóslások egyike-másika kissé homályos,

azok bővebb magyarázatára Sullivan asszony nagyköpi fontoskodással vállalkozott.

A krónika első jóslásai 1792 és 1793-ra estek és be is teljesedtek, amennyiben 1792-re jóvendőlte meg III. Gusztáv svéd királynak egy álarcosból történt meggyilkolását és 1793-ra XVI. Lajos király lefejezését, valamint Lengyelország második felosztását. A régi krónika szerint

1986-ban általános világéke kezdődik, de az mindössze csak tizennégy évig tart, mert a 2000-esztendőben — a tudósok szerint, — elpusztul a világ.

MIT ÍGÉRT 1940? — NÉPVÁNDORLÁS EURÓPÁBAN...

1940-ben olyan változások lesznek, amelyek újabb nagy megrázkódtatásokat fognak előidézni.

Sullivan asszony vándorló népeket lát maga előtt, szerinte újabb nagy népvándorlás indul meg Európában.

A vándorló néptömegek között látja Sullivané a cseh népet is.

Ezután következik az angol jósnő érdekes „látomása”, Franciaország bukásáról, melyet különben teljes részletességgel oly pontosan előre meglátott, hogy a képek, ma, — amikor ezek a jóslatok mind beváltak — döbbenetek!

— Ugy érzem — mondja —, mintha az égbolt megszakadna. Beláthatatlan kőd lepi el a földet, a melyről kihalt a becsületesség. Rengeteg gond... s a francia nép el van hagyatva teljesen.

Tömerdek vér folyik, de hiábavaló áldozat... s nem látok senkit sem, aki a civilizáció zászlóját felemelné.

A kissé homályos jóslást Sullivan asszony társa magyarázza meg: — Igen, Franciaország a megsemmisülésre van ítélve. Atok ez, amely kétszáz év óta lóg a francia nép fölött és ez az atok szörnyűbb, mint a Damokles kardja.

gigantikus épület omlana össze. Nem... nem birom tovább...

Kis időre megpihen Sullivané, felnyitja szemét, de azok fátulosak.

— 1937-ben megjövendöltem — folytatja, — hogy Anglia hatalma süllyedőben van és rohan a megsemmisülés felé.

Csapás csapás után fog következni és nem látom azt a védősisakot, amely alatt az angol nemzet megóvhatná magát a süllyedéstől. 1939-ben és 1940-ben sokkal nagyobb csapások érik, mánt 1938-ban.

MINDEZEKEN TÚL — A MA...

Mindezek a jóslatokon túl — a Ma, csak megértsi azt, amit a világ közvéleménye 1939-ben kételkedéssel fogadott. Madame Sullivan „Finis Poloniae”-ja és Franciaországról szóló találgatásai beváltak — és Nagy-Britanniát is úgy látjuk nem téríthetik le a végzetes útról politikusa, arról az útról, amelyről Madame Sullivan azt mondta, hogy: „görnyögős, fagyos, istentelen. Nincs kísérő barát az úton, s nem tudni, hová vezet?!”

A keresztény művészet fejlődése a távoli Keleten a kínaiaknál

Az Osservatore Romano érdekes cikket közöl a keresztény művészet nagy fejlődéséről Kínában. A cikk szerint az utolsó két évtizedben Kínában keresztény festőiskola alakult, amelynek vezetője Chen Lukács s amely máris világhírré tett szert. Ennek az iskolának alkotásai nem egyszerű lemásolásai a nyugati festési stílusnak. A kontúrok tisztasága, a vonalak kecses vezetése, a tárgy elsősorban poétikus megválasztása, az emberi alak háttérbe szorítása a tájjal szemben, a tavasz lágy színei előszereget, az ősz fátuloságának, az októberi holdas éj sápadt hangulatának s a tél csendes fehérségének ábrázolása.

A kínaiakat elsőnek a XVI. században P. Ricci ismertette meg a nyugati festéssel. Ő és követői kísérelték meg első ízben, hogy a hitigazságokat festőien jelenítsék meg s pedig kínai stílusban. Akkoriban a jézustársaságnak két művésze a császári kíséretnek tagjai voltak. Castiglione és Attiret voltak ezek a jezsuita művészek. Az országban igen nagy hírvir volt. Csak 1938 óta tudják azonban, hogy vallásos képeket is festettek. Pekingben megtalálták ugyanis egy Castiglione-tól eredő festmény másolatát, amely Raffaelt arkangyalt és Tóbiást ábrázolja. Egy

másikat pedig, amely Szent Mihály arkangyalt ábrázolja a sárkánnyal. Hozzájött ehhez egy másik lelet, egy 1620-ból származó könyv, amely a rózsafűzér magyarázatul közöl illusztrációkat, amelyek kínai stílusban vannak megfestve.

Érdekes, hogy ennek az utóbbi értékes leletnek megtalálójá nem volt más, mint Celso Constantini, a Propaganda Fide Kongregáció mai titkára, aki 1923-ban kínai apostoli delegátus volt. Ő azonnal felismerte, hogy a kínai stílus a kínai egyház szentképei számára igen használható. Mikor azután 1928-ban egy pekingi turlaton Chen munkáit megtekintette, kapcsolatba lépett vele és megkérte őt, hogy fessen neki egy Madonnát a gyermekkel. Ehhez csak az ószövetségi Szentírást adta oda a festőnek, mondván, hogy abból minden szükségeset megtudhat a képhez.

A kísérlet kitűnően sikerült és a művész nemesak mesterművet szállított, hanem egyidejűleg áttért a katolikus vallásra is és Constantin maga keresztelte meg. Chen Lukács 1930-ban átvette a pekingi egyetem művésziskolájának a vezetését. Azóta már tanítványai között is többen nagy hírnévre tettek szert és a mai kínai művészet reprezentáns egyéniségei közé tartoznak.

Ál-országörparancsnok szélhámoskodása tizenhárom gyermekkel

Különös kereseti forrás

Galatiból jelentik: A „Romania” c. lap jelése szerint a galati rendőrség büntügyi osztálya különös ügyben fejezte be a vizsgálatot.

Az elmúlt napokban egy kis dunai falun Isaccea-nak a rendőrsége a galati rendőrkezesnek átadott egy tizenhat országgyerekek álló csoportot, egy idősebb egyénnel együtt, az országörparancsnokok egyenruháját viselte.

A csoportot kísérő iratokból kitűnt, hogy ma mindennapi ügyről van szó. Kiderült ugyan hogy

„parancsnok” teljesen jogtalanul használja ezt a címet,

mert valóságban Toma Stefan a neve és foglalkozását illetően fa-szobrász. Valószínűleg ne jövedelmzett jól a szobrászat s így Toma Stefan más elhelyezkedés után nézett. Országörparancsnoki egyenruhát szerzett, majd körlevelet intézett több szülőhöz és bejelentette, hogy kirándulást rendez a Dunán.

Bizonyos törvényekre hivatkozott és megtorlásokkal fenyegette meg a szülőket abban az esetben, ha gyermekeiket visszatartják erről a „tanulságos” kirándulásról.

Közölte egyszerűen azt is, hogy a részvétele díj

fejenként ötven lei s a gyermekek vigyének a kirándulásra szükséges felszerelést is magukkal.

Az ál-országörparancsnok felhívására — mint a „Romania” című lap jelenti, — tizenhárom gyermek jelentkezett.

A hajó azonban, amellyel útnak kellett volna indulniuk, nem tűnt fel a Duna vizén.

A kis gyermekeket Toma Stefan két napon és két éjszakán keresztül ott tartotta a Duna partján és nem engedte meg, hogy szüleikhez visszaterjenek. Harmadnap a parancsnok útnak indította a gyerekeket és húsz-harminc kilométeres utat tétetett meg velük, míg eljutottak Isaccea kikötőig. A gyermekek élelme útközben elfogyott és utóbb már arra kényszerültek, hogy

útközben a fákról leszedett éretlen gyümölcsökkel csillapítsák éhségüket.

Valamennyien súlyos betegen érkeztek meg Isaccea-ba.

A kirándulók siralmas állapota felkeltette az ottani rendőrhatalóságok figyelmét s így leleplezték a veszedelmes szélhámost. Az ál-országörparancsnokot átadták az ügyészségnek, a lelketlen kaland kiskorú szereplőit pedig eljuttatták szüleikhez.

Húszonöt százalékos béremelést kaptak a kolozsvári vízmű munkásai

Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári vízmű munkásai még a nyár elején azzal a kéréssel fordultak az üzem igazgatóságához, hogy tekintettel a fokozódó drágaságra, háromhavonként vizsgálja felül a fizetések és az azokat

egyeztesse össze a piaci árakkal.

Eddig a munkások fizetését az év végén vizsgálták felül a hivatalos ártáblázat szerint. Minthogy a piaci árak rohamosan emelkedtek, a munkások nem várhatták meg amíg az év végén megejtik a bérrevíziót, mert addig súlyos veszteség érte volna őket. Az igazgatóság elutasította a munkások kérelmét azzal a megokolással, hogy a fizetések felülvizsgálatáról a vonatkozó szabályrendelet intézkedik és nincs módjában azon változtatni. A munkaiügyi felügyelőség javaslatára az ügyet döntő bíróság elé vitték.

A döntőbíróóság a munkásoknak adott igazat. Kötelezte a vízmű igazgatóságát, hogy teljesítse a munkások követelését, valamint a fizetéseknek 3 havonként való felülvizsgálatát. A döntés végrehajtására nem kerülhetett sor, mert az igazgatóság megfellebbezte az ügyet a bucaresti semmitőszéknél. Minthogy a semmitőszék csak összel ül össze legközelebb, a munkások kérték az igazgatóságot, hogy adja meg nekik a kijáró fizetésemelést, mert rendkívül súlyos anyagi nehézségekkel küzdenek. Az igazgatóság végre hozzájárult a kérelemhez és június 1-től visszamenőleg megadta a fizetésemelést a munkásoknak.

Bezárult a lipcsei mintavásár

Lipcseből jelentik: Ma zárult az idei lipcsei mintavásár, amely úgy látogatottság, mint a megköött fizetek tekintetében minden eddigi eredményt felülmúlt. 6126 éb állított ki ezen a nagyfontosságú eseményen és az érdeklődők hatalmas táborba hódolt a német termelő erő zsenialitásának.

Bevándorlók alkonya

A Deutsche Allgemeine Zeitung amerikai tudósítója: Paul Scheffer, nagyon érdekes ismertetést lapjának az amerikai bevándorlásról. A cikkirő mindenekelőtt megállapítja, hogy az utóbbi évek menekülési hulláma erősen bombázta Amerika kapuit, melyek 1924 óta nincsenek annyira tárva nyitva, mint régebben. Ebben az esztendőben Amerika megállapította azt a „kvótát”, amelyeknek terhére minden államból bevándorlókat és menekülteket befogadnak. A kvótát úgy számították ki, hogy megállapították, hány kivándorló érkezett 1924 előtt az egyes európai államokból Amerikába és ez a szám óta a kvóta megállapításának alapját. E számítás szerint például Németországból évente csak 29 ezer létehet adhatott az Egyesült Államoknak, Anglia országgal együtt csak 68 ezret és így tovább.

Ujabbban Amerikában már előkészítik a nyilvántartást arra, hogy a 1924. évi bevándorlási törvényt lényegesen megszigorítsák. A jövőben — mondják ezek a jelentések — aszerint adják meg, vagy tagadják meg a bevándorlási jogot, hogy a jelentkező az Egyesült Államok szempontjából hasznosnak tartják-e? Ez az eljárás nemcsak mód-szerű változás, hanem az egyben szakít is a régi amerikai tradícióval. A jelentkező megérkezésének kérdését még nem vitatták meg, de annyi bizonyos, hogy az új bevándorlási törvény ennek az alapelveinek, a „hasznosság-elvnek” alapjára helyezkedik. Ki az a bevándorló, aki Amerikára szempontjából „hasznos”?

1924-ig az volt a felfogás, hogy „minden fogyasztó” hasznos. Mindenkit beboccsátottak tehát, a ki Amerikára szempontjából mint fogyasztó, számba jöhetett. A másik szempont az volt, hogy minden jelentkező új munkaeörfőt is be kell fogadni, mert a munkaeörfő-bevándorlása biztosíték volt arra, hogy az amerikai munkabérek nem nőnek az égis. Elis-merték a bevándorlásra való jogot régebben Európa kezdeményező szellemiségi és tanult egyénei részére is, mert az volt a felfogás — és joggal — hogy a különböző világrészekből elsősorban is a legerősebb és legvállalkozóbb szellemű egyének merészkednek az amerikai kivándorlásra. Ennek ellenére is azonban azokban a történelem-könyvekben, amelyek Amerikáról szólnak, sehol sem talál az ember megfelelő méltatást és elismerést arról a tényről, amely szerint az Egyesült Államok gazdasági fejlődése valóban elképzelhetetlen lett volna anélkül a békés népvándorlás nélkül, amely 1820 körül kezdődött és amelynek csak 1914-ben lett vége. Amerikában ezzel szemben ideálisitok okokkal indokolták meg, hogy miért fogadta be a bevándorlókat. Mindig azt mondták és írták, hogy Amerika azért boccsátja be a bevándorlókat, mert menedék akar lenni mindazoknak, akiket politikai, vagy gazdasági okok hazájukból kiszorítottak. Ez az indoklás a valóságban meg is felelt a tényeknek és Amerika voltaképpen a demokrácia alapelveit illetőleg nagy nevelőintézet volt.

Ezzel az ősi amerikai felfogással szemben most mégis gátat emelnek a további bevándorlás ellen, mert az amerikai életfelfogás megváltozott: a bevándorlót most már abból a szempontból bírálják meg, vajon miképpen és mennyire „hasznos” az Egyesült Államok szempontjából.

A bevándorlási jog megadása, vagy megtagadása annak az amerikai konzulnak hatáskörébe tartozik, akinél a bevándorló jelentkezik. A konzul tekintetben szinte teljhatalmú, amit az amerikai kongresszus már nem egyszer kifogásolt is. A konzul az általános szempontokat illetőleg az amerikai külügy-és munkaügyi minisztériumtól kap utasításokat. A bevándorlások elbírálásának kérdésében Amerika éppen most változás előtt áll. Ez az illetékesség változtatás nagyon tanulságos. Eddig a munkaügyi minisztérium volt az, amely a vizumok kiadását illetőleg utolsó fokon döntött és ugyancsak ő volt az, aki azoknak, akik Amerikába csak „látogatás” céljából mentek, tartózkodási engedélyt adott. E újabb felfogás szellemének megfelelően ezután a kérdésben végző fokon az igazságügyminisztérium dönt. Az igazságügyminisztériumhoz kerül a bevándorlás kérdése nyilván az „ötödik hadosztól” való félelem okából és azért, hogy a nemkívánatos elemeket és a politikailag gyanús egyéneket az Egyesült Államoktól távoltarthassák. Hasonlóképpen most dolgoznak azon, hogy az Egyesült Államokban tartózkodó összes külföldieket nyilvántartsák. Ezeketől az idegenektől ujjnyomatokat is vesznek.

Mind ezeken felül azonban Amerikában más gondjai is vannak. Elsősorban ott a munkanélküliség kérdése. Ez a kérdés is megfogalmazható, habár az amerikai munkanélküliség táján nagyrészt csak statisztikai jelenség. Az utolsó tíz esztendő folyamán a szakszervezetek hatalma jelentősen megnövekedett. A szakszervezetek érdeke ellenkezik a termelők érdekelével és itt a magyarázata, hogy amíg ez-elfelt a bevándorló szaporította a munkások számát, ma a bevándorlások csak a munkanélküliséget növelik.

Ennek a kifejezetten bevándorlásra épített országának, az Egyesült Államoknak az a törekvése, hogy a bevándorlást egyre inkább megszorítsa, világszerte jele annak, hogy az amerikai gazdasági klíma megváltozott. Az amerikai polgár nem igen ébredt még tudatára annak, hogy ezt az új politikát tíz évvel ezelőtti elképzelhetetlennek tartotta volna. Ha ez az áranlat megerősödik, úgy csak még jobban kiélesedik az a gigantikus vándorlási probléma, amelynek a háború után nyomban jelentkezni kell. Ekkor dől el majd véglegesen, hogy Amerika valóban a kiaknázzhatatlan gazdagság és a soha be nem telhető tevékenységi lehetőségek állama-e?

Napi huszonhalmillió dollárba kerül egy milliós hadsereg fönntartása

Montecuccoli ismert szállóigéje, hogy a háborúhoz három dolog szükséges, pénz, pénz és pénz, ebben a háborúban minden eddigi elképzelést felülmúló módon beigazolódt.

A totális hadviselés a maga félelmetes mechanizmusával, hatalmas összegeket fel-emésztő gépeivel olyan terheket ró a háborús államokra, ami példa nélkül áll a történelemben.

A harcterek frontja kiszélesedett, nemcsak a szárazföldön folyik a háború, a levegőben, a vízen és a front mögött is, Hadszintér lett a mögöttes országrész az állandó repülőátadások következtében.

A most folyó háború költségeiről ma még csak hozzávetőleges adatok állanak rendelkezésünkre.

HAVONTA ÖT MILLIÁRD DOLLAR

Az 1914-iki világháború költségeiből még ma, huszonkét évvel annak befejezése után is csak hozzávetőleges adatok állnak rendelkezésünkre. Pedig sokan megkísérelték már, hogy a négyesztendő nagy világégés pénzügyi mérlegét megvonják. A sokféle számítás között kettőnek az adatait ismertetjük e helyen. Az egyik az amerikai vas- és gépgyárak pénztézetétől származik. Ez akkor készült, amikor a háború még javában folyt és hivatalos becsléseknek alapszik. Eszerint

a háború 1914 júliusától 1917 novemberéig a résztvevő országokban együttesen százmilliárd dollárba került (aranyértékben), a további kiadásokat pedig havonta ötmilliárd dollárra becsüli a számítás.

Az 1914-iki világháború költségei

Egy másik és hozzátehetjük, alaposabb számítás Harvey E. Fisktől, az amerikai Banker's Trusta állampénzügyi szakértőjétől ered. Fisk 1924-ben végezte el számításait a háborús országoktól beszerzett adatok alapján. A kiadásokat **együttesen, szilárd pénzalapra számította át.** Alapul az 1931-iki árszínvonalat vette és a kiadásokat az 1913-iki dollár, illetőleg fontárfo-lyamba számította át. Az ő számításai szerint a világháború kiadásai így alakultak:

SZÖVETSÉGES HATALMAK	
	Font-sterling
Brit Birodalom	
Nagy-Britannia	11.076.000.000
Canada-New Foundland	1 762.700.000
Ausztrália	476.700.000
Uj-Zealand	234.400.000
Dél-Afrika	159.000.000
India	687.100.000
Egyéb gyarmatok	182.000
Összesen:	40.363.600.000

Belgium	411.800.000
Franciaország	7.962.200.000
Görögország	115.100.000
Olaszország	4.432.700.000
Japán	419.100.000
Portugália	235.300.000
Románia	308.800.000
Oroszország	5.312.700.000
Szerbia	119.000.000
Egyesült Államok	7.500.000.000
Összesen:	40.363.600.000

KÖZPONTI HATALMAK	
Ausztria-Magyarország	4.068.400.000
Németország	10.341.100.000
Törökország	451.800.000
Bulgária	261.000.000
Összesen:	15.122.300.000
Teljes végösszeg:	55.486.000.000

Ötvenötmilliárd 486 millió font

Fisk számításai szerint tehát a világháború a hadviselőeknek együttesen 55 milliárd és 486 millió font sterlingbe került 1913-iki aranyértékben.

De ebben még nincsen benne minden. Van a háborúnak olyan tervei, amelyek csak a háború befejezése után jelentkeznek. Ilyenek a hadisarc, a hadikárok helyrehozatala, a háború sújtottjairól való gondoskodás. Egyedül Franciaországnak 1.400.000 halottja, 800.000 rokkantja és 3 millió súlyos sebesültje volt. Angliának 676.442 halottja és 1.648.019 sebesültje.

A háborús kölcsönöket is csak később, a helyreállítás éveiben kezdik törleszteni a hadviselők. A világháború befejezése után Angliának a következő államok voltak adóssai: Gyarmatai és dominiumai 100 millió fonttal, Franciaország 706 millióval, Olaszország 266 millióval, Oroszország 887 millióval és kisebb európai országok 100 millióval. Valamennyien együttvéve pedig

Amerikának két milliárdtal tartoztak. Igaz, hogy ezeknek az adósságnak jó része a hitelezők számára elveszett.

Mit költ most Németország és Anglia

Hogy mik a költségei a most folyó háborúnak, arról ezidőszent csak homályos képet rajzolhatunk.

A legtöbb ország jól előre felkészült erre az összecsapásra

és kiadásainak egy része esztendőkre visszamenőleg eloszlik a rendes költségvetésekben. Van egy adat, amely szerint Németország kilencven milliárdot fordított a versaillesi békeszerződés fajtogató bilincsei alól való felszabadulásra. Angliának az első hónapokban naponta hét-nyolc millió fontba került a háború, de ma már a kiadások túllépik a tíz millió fontos napi átlagot is. Állandóan vásároló bizottságok Amerikában amennyire teheti, felvásárol minden hadianyagot, szinte nem is kérdeve az árakat. Rengeteg hadi-öt, élelmiszert, mindenfajta nyersanyagot vásárolnak szüntelenül. És a legtöbb cikkért aranyban kell fizetni. Ezek a nyersanyagok jelentős részben a német-olasz tengeri zárlat hatásos volta miatt soha nem érkeznek meg Angliába.

EGY MILLIÓS HADSEREG KÖLTSÉGEI

George Barrett amerikai szakértő számítása szerint egy milliós modern amerikai hadsereg fenntartását a következő hadikiadások terhelik:

	Dollár
Légi védelem, légelh., stb.	2.000.000.000
Zsold, ruha, élelem, stb.	2.000.000.000
Fegyver, ágyú, tank	1.300.000.000
Gépek, motorok	388.000.000

Légi haderő	3.500.000.000
Olaj, üzemanyag, stb.	1 312.000.000
Összesen:	9.500.000.000

És ebben még nincs benne egy hadiflotta költsége.

Általában a kiadások tetemesen megsokszorozódtak a hadviselés fejlődése következtében.

A modern hadsereg nem gyalog jár, hanem gépkocsin.

Igen drágák a repülőgépek. A légelhárító fegyverek néha napokon át szünet nélkül ontják magukból a tüzet. Hatalmas összegeket emésztnek fel a harci kocsik, a nyolcvan-száztonnás mozgó erődök, amelyekből kétfézerre van szükség egy milliós hadseregnek. És mindezek gyorsan kopnak-pusztulnak, úgy, hogy

százszázalékos utánpótlásra van szükség.

HUSZONHAT MILLIÓ DOLLAR NAPONTA

Barrett szerint egy milliós hadsereg fenn-tartása ma

napi huszonhat millió dollárba kerül.

A világháborúban egy ellenséges katona elpusztítására átlag huszonezer dollár esett. De a modern világháború nem annyira az emberélet kioltására, mint inkább az anyagok elpusztítására és az ellenséges területek gyors birtokbavételére törekszik (K. F.)

HIREK

MEGJELENIK:

Minden napon a vasárnapokat és ünneppaport követő napok kivételével.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Belföldön házhöz való kézbesítéssel együtt magánosoknak havonta nyolcvan lei, negyedévre 230 lei, félévre 450 lei, egész évre 900 lei. Nyugdíjasoknak házhöz való kézbesítéssel együtt havonta hetven lei, negyedévre 200 lei, félévre 400 lei, egész évre 800 lei. Magyarországon havonta 4 pengő, negyedévre 12 pengő, félévre 22 pengő és egész évre 40 pengő.

Hatóságoknak, közhataloknak és közüzemeknek, vállalatoknak és részvénytársaságoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

TELEFON:

25—10 és este 10 óra után: 28—15.

— **MEGSZÜNTETETT EXPORT-VÁMILLETÉKEK.** A Monitorul Oficial augusztus 28-iki száma rendeletétől kezdve, amelynek értelmében néhány export-vámilletéket, amelyeknek érvénybelépését a Monitorul Oficial 1940 február 10-iki száma közzéte, megszüntetnek. Így megszűnt a 283-ik vámtételben lévő napraforgómag, a 623—629-es vámtételben foglalt fenyő és tölgy törzsfa és a 637-es vámtételben szereplő feldolgozott épületfa export-vámilletéke. Ezeknek a cikknek exportjárnál a régebbi vámtételeket kell ezenül fizetni.

— **784 zsidó ügyvédet törölt eddig az ifjovi ügyvédi kamara.** Bucurestiből jelentik: Az ifjovi ügyvédi kamara tovább 484 olyan zsidó ügyvédet törölt, akik az 1940 augusztusban kibocsátott rendelettel, amely első és harmadik pontja alá tartoznak. Eddig az ifjovi ügyvédi kamaránál beírt 1296 zsidó ügyvéd közül 784-t töröltek. Rövidesen megkezdik a második csoportra tartozó zsidó ügyvédek helyzetének felülvizsgálását is.

— **Kormányválság Franciaországban.** Genfből jelenti a Német Távirati Iroda: A néhány napig tartó francia kormányválság az utóbbi 48 órában súlyosbodott, amihez hozzájárult Laval helyettes miniszterelnök távolléte. Valószínűnek látszik, hogy a jelenlegi kormányt akarják továbbra is megtartani és ezért állott be a válság. Főképpen katonai körökben nyíltan bírálják Laval politikáját.

— **A BUCURESTII RÁDIO MAGANKEZDEMÉNYEZÉSNEK MINGISMI EGYES MAGYAR REPÜLŐK ROMÁNIAI UTJÁT.** A bucarestii rádióállomás hírszolgálatában visszatért a magyar repülők Románia feletti tevékenységéről kiadott hivatalos jelentésre. A rádióállomás közleménye rámutat arra, hogy az említett tevékenységet sem a magyar kormány magatartásával, sem pedig annak érdekeivel nem lehet összhangba hozni és ezért nagyon valószínű, hogy csak olyanok kezdeményezéséről lehet szó, akiknek sikerült megszabadulniuk az ellenőrzéstől. Remélhető, hogy a budapesti kormány ebben az ügyben megteszi a szükséges intézkedéseket.

— **Szeptember elsején kezdődik meg a bukovinai és beszarábiai németek visszatelepítése.** Berlinből jelenti a Német Távirati Iroda: Azok a tárgyalások, amelyek a német birodalmi kormány és a szovjet kormány között a beszarábiai és északbukovinai németek visszatelepítése ügyében megkezdődtek, a megegyezéshez közelednek és az aláírás is rövidesen megtörténik. A megállapodást a múlt év novemberében megkötött és a galiciai Wolhullai és Narev tartománybeli németek visszatelepítésére létrehozott egyezmény tervezete alapján készítik el. A beszarábiai és északbukovinai németek visszatelepítését szeptember elején kezdik meg és november 15-én befejezik. Ezek a németek elsősorban vasuton és szárazföldi utakon utaznak. Belgrádig hajón mennek, majd onnan folytatják útjukat Németországba. A visszatelepített németeket a Birodalom által meghatározott vidékeken helyezik el. A visszatelepítés ügyében német bizottság utazott Bukovinába és Beszarábiába.

Uralkodjunk nyelvünkön s ne az rajtunk.

— **Iparendélyek kiváltása.** A temesvári munkakamara közli, hogy újabbban huszonkilenc iparendélyt készítettek el és az iparosok ezeket át is vehetik. Az újonnan elkészült iparendélyek tulajdonosainak névsora a Déli Hírlap kiadóhivatalában megtekinthető.

— **Idegsokkot kapott Trocki j felesége.** Newyork-Cityből jelentik: Trocki j Leó felesége a kiállott igazgalmak következtében idegsokkot kapott. Trocki j özvegyét súlyos állapotban szanatóriumba szállították.

— **Magyarország most vezették be az előzetes sajtóellenőrzést.** Budapest. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A magyar miniszterelnök rendeletet adott ki, amely Magyarországon egész területén bevezeti az előzetes sajtóellenőrzést.

— **Ismét küldhető pénz a Franciaországban tanuló diákoknak.** Bucurestiből jelentik: Ezuton közli az iskolák a családokkal, akiknek hozzátartozói Franciaországban folytatják tanulmányaikat, hogy ismét küldhetnek nekik pénzt.

— **Esketési szertartás hangleméről.** Különös esketési szertartással adtak össze egy fiatal párt Amerikában, Newyork államban. Egy protestáns lelkész leánya volt a boldog menyasszony, a vélegény pedig egy közismert fiatal kereskedő. A fiatalokat a leány apja akarta összehadni, de nem tartotta meg az esketési szertartást, mert hirtelen megbetegedett. Európában ilyen körülmények között elhalasztják az esküvőt, de az amerikaiak s különösen a türelmetlen fiatalok nem ismernek akadályokat. A lelkész-apa — mint hírlík — megtalálta a megoldást és az esketési szertartást hanglemre diktálta, amelyet azután a protestáns templomban a fiatal pár, a tanúk és a rokonság jelenlétében gramofonon lefoglattak. Kérdés azonban, hogy érvényesnek minősítik-e ezt a különös szertartást és nem fogják-e kötelezni a hanglemmel összeadott fiatalokat, hogy ismét megesküdjenek?

Napoleon egyik híres államférfia mondotta: Az emberek annyit hazudnak, hogyha minden hamis szavuk egy tégladarabbá válna, fel lehetne építeni velük Babel tornyát.

— **Magyar nyelvű lelkigyakorlatok.** Máriaradnán tegnap, pénteken fejeződtek be a papok részére tartott lelki gyakorlatok, amelyekkel ezuttal az egyházmegye területéről mintegy negyven pap vett részt. A lelki gyakorlatok hét-főn este kezdődtek, három napon át tartottak és tegnap délelőtt értek véget. Az egyik ferenc-rendi atya tartotta a lelki gyakorlatokat magyar nyelven és az üneplésy befejezés szertartását Pacha Ágoston megyéspüspök végezte. A lelki gyakorlaton résztvett püspökön kívül Waltner József dr. kanonok, püspöki irodaigazgató is.

— **Falbontó betörés a Józsefvárosban.** Az elmúlt éjszaka eddig még ismeretlen tettesek betörték Juracsek Emil kereskedő józsefvárosi Bratianu-uccai fűszerüzletébe, ahonnan ezer leinél több készpénzt és árut vittek el. A betörők az üzlet raktárában az udvar felőli falán rést törtek és azon keresztül jutottak be az üzletbe, ahol feltörték a pénztárfiókot, de nem elégedtek meg az ott talált készpénzzel, hanem a kezük ügyébe eső árut is összesomagolták és azután elmenekültek. A tettesek kézrekerítésére megindult a nyomozás.

— **Tizenöt napi fogházat kapott egy párna ellopásért.** A temesvári járásbírószék tegnap ítélték Fejes István napszámos felett, aki Marinou Ilie gyiroki gazda szekeréről ellopott egy párnát. A napszámos azzal védekezett, hogy tétét részegségében követte el. A járásbírószék az enyhítő körülmények figyelembevételével tizenöt napi fogházra ítélte.

— **Orvosi hír.** Dr. Klein Endre urológus, kozmetikus és venerológus újból rendel. Telefon: 22—83.

— **A magyar szülőföthon javára N. N. olvasónk ezer leit adományozott.** A pénzt rendeltetési helyére juttattjuk.

— **Piaci árak.** A temesvári hetipiacon tegnap a következő árak voltak: Sárgarépa kilója 5—8 lei, krumpli kilója 5—6 lei, levesbe való zöldség csomónként 2—3 lei, hagyma kilója 4—5 lei, hegyes zöld paprika két darab 1 lei, tölteni való paprika két darab 3 lei, paradicsom kilója 8—12 lei, káposzta fejenként 5—10 lei, tök darabonként 3—6 lei, zöld bab kilója 14—15 lei, keltkáposzta fejenként 3—5 lei, karfiol fejenként 8—15 lei, kalarab darabonként 2—4 lei, spenót kilója 8 lei, saláta fejenként 1 lei, retek csomónként 2 lei, gomba literje 12—14 lei, uborka eltenni való 60—85 darab 100 lei, tojás darabja, 2—2.20 lei, vaj kilója 130—140 lei, juhtúró kilója 46—48 lei, alma kilója 14—20 lei, körte 14—20 lei, szilva 15—25 lei kilónként, Cukordinnye darabonként 3—10 lei, görögdinnye 10—30 lei darabonként.

— **Születések.** Az anyakönyvi hivatalban a következő születéseket jelentették be: Varga József építész Erzsébet György nevű leánya és Jorj Ilie gyári munkás Floarea nevű leánya.

— **Dr. Freund Central szanatórium.** szeptember 1-től kezdve újból megnyitott. Bulev. Regina Maria 12. Telefon 21—12.

— **Főszolgabírói értekezlet.** Tegnap délelőtt Popovici Virgil ezredes-prefektus elnökléte alatt a járási főszolgabírák értekezletet tartottak. Ezen az értekezleten a folyó közigazgatási ügyeket vitatták meg.

— **Hangverseny Buziáson a menekültek javára.** Anton Iilana énekesnő Buziáson jól sikerült hangversenyt rendezett a beszarábiai és bukovinai menekültek javára. Az énekesnőn kívül szerepelt Manoilu-Runcu Lucretia, aki verseket szavalt. Az előadás nagy közönség jelenlétében folyt le. Többek között ott volt Ciupe Gheorghe dr. királyi helytartósági vezérutká és Brediceanu Caius képviselő. A hangverseny 6700 leit jövedelmezett a menekültek javára.

Szegény struccok..

Az ausztráliai struccenyésztőknek a háború éppén úgy aratott, mint egy európai divatáru nagykereskedésnek. Mert mint köztudomású, a strucc tolla kiválóan alkalmas különböző divatcikkék készítésére és az európai nagyobb divatközpontokban éppén úgy jegyzik az árfolyamát, mint akár a bautxinak vagy a Rex részvényeknek. Szegény struccok most a legnagyobb elhanyagoltságról panaszkodhatnak, ha tudnának beszélni, mert mióta az európai „divatpiacon” nem veszik a struccotollat, nem törődik senki velük. Pedig a struccnak nemcsak a tollazata értékes, hanem ami a bórét illeti, sokkal tartósabb cipőket és más divatcikkeket lehet abból készíteni, mint más állatok bóréből. Sajnos nem akadt még egy élelmes vállalkozó, aki összevásárolta volna a struccokat, hogy tovább gondozza őket és a nemesebb fajtákat kitenyéssze, mert a háború után jó üzletnek bizonyulna, mint-hogy a különféle cipőgyártáshoz szükséges bórökben már is nagy hiány mutatkozik. Akkor igen keresett lesz a strucc toll és bór, amelyet ma elhanyagolnak. Szegény állatok a homokba dugják a fejüket, hogy ne lássák ezt a csúnya világot és azt hiszik, hogy őket sem látja senki. Struccpolitika...

— **Andrée Erzsébet zeneanárnő szeptember 1-én kezdi meg zongoratanítását.** II., Str. Inocentiu Klein 9.

— **Falbontó betörés a Józsefvárosban.** Eddig ismeretlen tettesek az elmúlt éjszaka behatoltak Juracsek Emil kereskedő józsefvárosi Bratianu uccai fűszerüzletébe, ahonnan ezer leinél több készpénzt és nagymennyiségű árut vittek el. A betörők az udvar felőli falat megbontva jutottak be az üzletbe, amelyet kifosztottak. Kézrekerítésükre megindult a nyomozás.

Vannak emberek, akik nem dobnak követ embertársaikra, mert fölrná őket a rendőr, — de megdöbbennek olyan szavakkal, amelyek mélyebben sebet tudnak ütni a szíven, mint a legélesebb kő a homlokon.

— **Zárában meggyilkoltak egy fasisztát.** Zülichből jelentik: Szabadcsapatok Zárában meggyilkoltak egy Dukovics nevű horvát fasiszta vezért. Belgrádban attól tartanak, hogy az olaszok támaszpontot fognak követelni Dalmáciában.

— **A szlovének a horvátoknak biztosított hátnászdótot követelik maguknak.** Belgrádból jelentik: Korosec jugoszláv kultuszminiszter lapja arról ír, hogy a jugoszláv állam további átalakítására van szükség. A horvátok jogainak elismerése után a szlovének részére ugyanazon jogokat és szabadságot kell biztosítani.

SZÉP ÖSSZEHASONLÍTÁS:

Férj: Ezt a kutyát sohase tanítod meg engedelmességre.

Felcség: Dehogya is nem, csak türelem kell hozzá. Emlékezz csak vissza, hogy eleinte bizony te is ellenkeztél.

— **Kisasszony napi zárandoklat Máriaradnára.** Igen nagy az érdeklődés a szeptember 8-iki máriaradnai bucsu iránt, amely alkalommal a magyar hívők nagy számban indulnak a kegyhelyre. Tekintettel arra, hogy Kisboldogasszony napja ezuttal vasárnapra esik, sokan vesznek majd részt a zárandoklaton. A különvonat, a melyre a rendezőség már megkapta az engedélyt, szeptember nyolcadikán indul, míg a gyalogos zárandokok már két nappal előbb, szeptember 6-án reggel vonulnak tömegesen a kegyhelyre.

Ald búles, megtanul hallgatni és figyelni.

— **Szegélynyújtási egyezmény az USA és Ausztria között.** Washingtonból jelentik: A Stefani ügynökség közli, hogy politikai körökben kijelentették, hogy az ausztriai kormány javaslatot küldött az amerikai kormánynak, melyben a két ország között kölcsönös segélynyújtási egyezmény megkötésére tett volna ajánlatot. Ez az egyezmény ugyanolyan természetű lenne, mint amelyet az Egyesült Államok kötött Kanadával.

Az állatok, mint meteorológusok

Köztudomású, hogy egyes állatok jobban megérzik a csúnya zivataros időt, mint a legjobb meteorológus. Ha az idő esős, vagy hosszabb nedves időszakkal közeleg, a macskák például egész nap „mosakodnak” a nyelvével. A méhek nem repülnek ki a kasból és a halak ki-ki dugják fejüket a vízből. Ha ellenben szép idő várható, a méhecskék igen nagy magasságokban repdesnek a kas körül.

1940. szeptember 1.

Mosolygó tejfák és sirkeresztek

Sehán azt tartják, hogy nagyon kellemes dolog halál, mert egyszerre véget ér a földi kín, vesződség, gond és bánat. Talán ez a bölcselet érvényesülhet alatt azokban a falusi emberekben, akik eljárt hozzátartozóik sírhajtóján a keresztre, vagy a fűfára rigmusos, derűs feliratot alkalmaznak.

Amióta a Déli Hírlap hasábjain kétszer is költtem az évek hosszú során folytatott kóborlásaim alatt összegyűjtött mosolygó sírfeliratok javát, zóta barátaim és ismeretlen olvasók egyre küldöztenek ilyen érdekes rigmusokat, amelyek különböző temetőekben a sírokon még ma is találhatóak. Amikor most harmadszor is leadok egy csokorra való értesítőt, tesszem azt azért, hogy szolgáljam népi méltóságát és megmentsem a népiélet színes megvilágításait, amelyek idő múltán tejfák és sirkeresztek elkorhadásával majd veszendőbe mennek.

Pécelen a temető a falun kívül van. A temető kapujánál mellett van egy árnyas pad és a pad fölött ez a tábla:

Községünknek neve Pécel,
Vándor, hogyha erre mécc el,
E kis padon itt pihenj meg,
Péceliek bent pihennek.

Egyáltalában a sírversek poétái nagyon szeretnek a vándorokhoz szólni. Bodrogolasi temetőjében az egyik síron a kereszt szövege ezt mondja:

Vándor, utad ha erre halad,
Nézd, e gyászos sírhant alatt
Ki alussza álmait?

Gyölkér Lajos aluszik itt.
Cserhátszentiváriban a halott Szabó György egy hívja fel magára az arra járók figyelmét:

Állj meg itten, vándor,
Tekints e halomra,
Szabó Györgyöt tették
Itten nyugalomra.

Marosludason az egyik sírfelirat így inti a vándorlót:

Ötven évig vándoroltam,
Amíg Bajusz István voltam,
De most a sírnak fenékén
Örök álmom aluszom én,
Vándor, ki ezt betűzgeted,
Te is így jársz, elhíheted.

A Kiskunmajságon nagy bőséggel termettek a verses sírfeliratok. Amikor Kiskunfélegyházán a nyolcvanas évek végén meghalt Némédi Tamás, aki a pósta megbízásából gyalogszerrel hordta ki a tanyaára a leveleket, a sírjára ezt írták:

Gyalogpósta voltam,
Amíg meg nem hótam,
Hatvan évig gyalog jártam,
Télben, szélben, nyáron, sárban,
Pihen már Némédi Tamás,
A levelet meg hordja más.

A kiskunfélegyházi felső temetőben találtam még gyermekkoromban ezt a sírfeliratot:

Jöttek a csúf gutaszelek,
Összerogyott jó Kiss Elek,
Vót városi kézbesítő,
Többet már nem kézbesít ő,
Azért nem élt hetven évet,
Mert hatvanban semmivé lett.

Ugyancsak kiskunfélegyházi sírvers a következő is:

Ez a sírja Nagy Andrásnak,
Sirt ázott ő mindig másnak,
De, hogy agyoncsanta villám,
Más ésszt sirt neki itt, lám,
Mindkét sírásó egyképpen
Vót pont ötvenedik évben.

Eszik Mihály kiskunfélegyházi kovácsmester földi pályájának végét így hirdeti sírja:
Pecsenyével, jó kalással élt Mihály,
Dúskálkodott, mint valami kis király,
De mert haláltól nem ment pór, se király,
Negyvenkilenc évvel nem Eszik Mihály.
Kiskunhalas református temetőjéből való a következő sírfelirat:

Kovács János megástuk az ágyad,
Nyavalyásan meghalni volt vágyad,
Nyolcvan évod csontjaid nem érzik,
Özvegged és fiad szíve vérzik.

Kiskunmajsaán Fazekas Sándor gazda igen mulató ember volt és naponta húzatta magának a cigánnyal a Temetőben süvölt a szél kezdetű nótát. Mikor aztán mámorosan belesett a cseplogépbé és halálos sérüléseket szenvedett, azt a kívánságát nyilvánította, hogy nótáját írják fel a sírjára. Szép nárványból való sírkövet kapott és rajta ez az írási ékeskedik:

Temetőben süvölt a szél,
Csendről, elmulásról beszél,
Jódes itten megpihenni,
Idelejt már nem fáj semmi,
En Fazekas Sándor voltam,
Húsz évig csak ezt daloltam,
Harmincvolcából, amit életem,
A haláltól sose féltam.

Csongrádon meghalt egy szegény asszony, akitnek negy nyomorúságán kívül semmi egybe nem volt. A város költészen temették és az éjjeli bakter faragott neki tejfák a következő felirattal:

Harminc évig volt fekete
Tomori Erzsébet,
Most már az eget élvezi,
Csak rózsaszín környékezi.

A dorozsmai temető árkában földelték el Virág Pista szegénylényét akit annak idején felakasztottak. Kivégzése után egy héttel éjszaka keresztet tettek a sírdombjára. A kereszt valószínűleg valamely betyártársa faragta ezzel a felirattal — szegedvidéki nyelvjárás szerint:

Hetyke Virág Pista voltam,
Életemben, hej, raboltam,
Pancsurok elől loholtam,
De hogy ők gyorsabbak löttek,
A sötét tömlőbe töttek,
Azután meg felkötötték.

Keresztessen két ikertestvér szomorú végét közli ez a sírfelirat:

Nem sokáig éltünk,
Halál eljött értünk,
Együtt jöttünk a világra,
Együtt mentünk mennyországra.

LÁTOGASSA MEG Budapestet

a Duna királynőjét
a gyönyörű fekvésű fürdővárost
Felvilágosítással szolgál:
Budapest Szekesfőváros
Idegenforgalmi Hivatala
Budapest, V., Deák Ferenc-u. 2.
Telefon: 181.213. vagy 181-349

Tomori Pál és Tomori Ferenc,
Napjaink száma mindössze kilenc.
Ötvenes község temetőjében van ez a sírvers:
Kalocsányi Antal
Negyvenhét évet élt,
Aztán földi lakást
Mennyivel cserélt.

Nagyszalonatáról szerettem a következő sírfeliratot, melyet egy özvegy vésetett férje fejéjére:
Ide temettem férjemet,
Ki velem élt húsz éveket,
Egymagában huszonkettőt,
Fején testvére verte őt,
Nagy doronggal a kocsmában,
Meghalt azon minutában.

Az algyógyi temetőből került gyűjteményembe ez a szomorú verszet:
Mennyiék csapott Kis Istvánba,
Vele együtt egy lányba
A lány sajtát lánya vala,
Apa s leány együtt hala,
Kis Julius élt tizenhetet,
Együtt éltek ötvenhetet.

Kedves olvasóm, aki mosolygva olvastad ezeket a sírfeliratokat, kívánj velem együtt az alattuk alvóknak csendes és boldog nyugodalmat.
Félegyházi András.

— Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehajtó a Dr. Földes-féle Solvo-pirula. Székrekedés, belényheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfuvalódás, gyomor- és belfájalmakkal teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 25 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogeriában kapható.

Dohánytűzés közben...

A nyári nap tűzétől átmelegedett dohányosok mellett ülünk. Kezünkben egy-egy félméteres tű, amelyre egyenként ráhúzzuk a dohányleveleket. A mellettem ülő öreg bácsi sok titokzatos történetet tud a falusi kuruzslókról és kártyavetőkről, akiket „vrajtor” néven ismer mindenki. Hogy szólásra bírjam az öregot, nadrágzsebem fenekéből úgynevezett búvész-kártyát veszek elő. Néhány trükk után látom, hogy az öreg már pedzi... Pipáját a másik agyarára tolja és belefog:

— Enné én már különbet is láttam. A sógorasszon tojást vitt bé a városba. Százötven darabot egy garabojba. Hát a piacon oda mén egy naccsága hozzá, oszt kérdi, hogy hogy adi. A sógorasszon meg is mondi az árát, a naccsága móg mondi neki, hogy vigye csak utána, majd otthon kifizeti. De mén akkor raki is át az ü kosarába. Ahogy mőnnek, hát aszondi a naccsága, hogy nincs neki anynyi pénze otthon, hogy kifizesse a tojást. Hát a sógorasszon visszaraki a tojást, oszt indul a piacra. A piacon nézi a kosarat hát — rakja át most az öreg a pipát — uramfia nincs a tojás. Mind kiröpiült. Elvitte a naccsága.

— Mink is mőjártuk eccör, — szól közbe egy menyecske. Apámék kövér libát vittek be eladni. A piacon nem kelt el. Ahogy gyűnnek hazafelé, oda- gyűn egy embör oszt kérdi, hogy eladó-e a liba?

— Hát mér hoztuk ide? — mondi az apám. Az embör mindjárt meg is vőtte, nem is alkudott rá. Ahogy az embör elmőnt, gyűn nagy sietve egy másik, oszt aszondi, hogy tőgyük el jó a pénzt, mert visszamen a zembörnőz. Nézi a zapám, hát a pénz nincs. Ez is visszament a gazdájához.

— Három ijen embör van a piacon, — veszi át ujból a szót az öreg — akik csak mőglátik a pénzt, hogy milen, mén is elcsalik a zembör zsehből.

— Igaz... Igaz... — hangzik innen is, onnan is.

— Hogy is vót csak az az eset a lányával Ia néni, — szölok közbe — mikor a „vrajtor”-hoz mentek?

— En ugyan nem hiszök nekik, miuta be akart csapni, de azér elmondom. Most a tavasszal mőghalt a vöm. Mindenütt azt beszélték, hogy móg vót rontva a vöm, meg hogy mér nem mőnyünk el a kuruzslóhón, hogy „fordíjon”, vagyis hogy elfordiccsa a rontást a lányomról, akire átszált a rontás. El is mőntünk. Hát beletősz egy tányérba vizet oszt belenez, oszt aszondi, hogy öt évig nem mén férjhez a lányom, ha ü nem „fordít”. Kérdöm, hogy miibe kerü, aszondi nyolcszáz lei. Na az drága, oszt ezzel el is gyűttünk. A lányom azóta mén férhön is mőnt. Azuta móg nem hiszök nekik.

A lenenő nap sугarai még egy búcsúpillantást vetnek a szorgos társaságra, majd eltűnnek a megszól láthatár mögött.

Mozi
MOZI MŰSORA:
Szombat, augusztus 31.
APOLLO: Szerelmi kaland (angol film).
CAPITOL: Első kaland (német film).
SCALA: A tegnapi éjszakai nő (német film).

Ma, szombat este a
Lloyd-taverna
ünnepélyes megnyitása
Művészi műsor, tánc, Serejazz.
Minden vasárnap és ünnepnap d. u.
öt órakor teadélután műsorral.

HOTEL SZABÓ
BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.
Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg, meleg folyóvíz, telefon, stb.)
Polgári szálló — polgári árak!

KÖZGAZDASÁG

A nemzetgazdasági miniszter a harmadik importkvóta kiadása előtt átvizsgálja az importőr cégek helyzetét

A negyedik évnegyedre vonatkozó importkérelmek szeptember 1—25 között nyújtandók be

Bucurestiből jelentik. A nemzetgazdasági miniszterium illetékes osztályain serényen folynak a harmadik évnegyedre szóló importengedélyek előkészítésének munkálatai. Ezzel kapcsolatban a nemzetgazdasági miniszter több olyan újítást akar keresztülvinni, amelyeket a rendkívüli viszonyok tesznek indokolttá. Így elsősorban új kvótát akarnak realni ama új cégek számára, amelyek ezt már létező idő óta kérik, de — importdiszponibilitás hiányában — eddig az ilyen kérések kielégíthetők nem voltak.

Hogy az ilyen cégek részére megfelelő fedezetet aláljanak, a nemzetgazdasági miniszter felülvizsgálja az összes importőr cégek helyzetét. Ugyanis — a hivatalos jelentés szerint — megállapítást nyert, hogy számos cég vagy nem tudja, vagy nem akarja kihasználni importkvótáját, viszont az importengedélyt mégis igényli és ki is veszi. Az ilyenektől a nemzetgazdasági miniszter meg akarja vonni az eddigi kvótát részben vagy teljesen és ezeket az aktíven dolgozó új cégeknek akarja odaadni.

A Németországra és Olaszországra szóló im-

portkérelmek ügyeit nagyon liberálisan kezelik, mivel e két állammal az új egyezményeink nagyobb importot tesznek lehetővé.

Értesüléseink szerint az új importengedélyeket szeptember első napjaiban fogják kiadni, az eddigi sorrend szerint.

A nemzetgazdasági miniszterium egyébként közli, hogy a negyedik évnegyedre vonatkozó importkérelmeket 1940 szeptember 1-től szeptember 25-ig bezárólag fogadja el az Iktatóhivatal. Az importkérelmeket az erre a célra szolgáló nyomtatványon kell kiállítani és azt póstán is el lehet juttatni a miniszteriumba. Valamennyi importkérelmet gépen kell írni és a nyomtatványhoz csak a baloldali része töltendő ki. Az ipar számára szükséges nyersanyag behozatalára vonatkozó kérelmet ugyancsak szeptember 1—25 között kell betérjeszteni. Tekintettel arra, hogy a rendelkezésre álló kvóták kiosztása október első napjaiban történik, a szeptember 25-e után beérkező kérvényeket a negyedik évnegyedre vonatkozóan nem vehetik figyelembe.

161 kilogrammallyal gyarapodott a jegybank aranykészlete az augusztusi médió napjaiban

A Banca Naționala most tette közzé az augusztus 17-i heti kimutatását, amely szerint az augusztusi médió napjaiban az aranybányák 161,28 kg szinaranyat szolgáltatottak be a Banca Naționalához 37.094.814 lei értékben, amellyel az ércfedezet összege 31 milliárd 816 millió 209.715 leire emelkedett. A forgalomban levő bankjegyek összege 47,5 millió val 59 milliárd 321.948.355 leire csökkent, míg a látra szóló kötelezettségek (gírőszámlák) végösszege 143 millióval emelkedett, vagyis a bruttó bankjegy forgalom emelkedése 95,5 millió lei. A fedezeti arány alig változott és 43,47 százalék. A kereskedelmi váltótárca 102,5 millióval 18 milliárd 973.673.904 leire emelkedett, a lombardhiteltek összege 98 millió val 5 milliárd 618.915.259 leire csökkent. A mángírő számlák egyenlege 249,5 millióval 8 milliárd 724.376.928 leire csökkent.

— A vinkulált áruküldések után nem kell külön a 2 százalékos nemzetvédelmi adót. A Gyár iparosok Szövetsége a közelmúltban emlékiratot juttatott el a pénzügyminiszteriumhoz és rámutatott arra, hogy az utóbbi időben a CFR, valamint a CEC rendkívül lassan számolja el az utánvételi összegeket és ezért számos vállalat az úgynevezett vinkulált áruküldés rendszeréhez folyamodott, vagyis az árut valamely bank címére küldi, amely az árut csak az ellenérték ellenében szolgáltatja ki a vevőnek. Ezzel kapcsolatban felmerült a kérdés, hogy a vinkulált áruküldés esetében külön kell-e róni a 2 százalékos nemzetvédelmi illetéket, függetlenül attól, hogy a vevő, aki a banktól veszi át az árut, megfizeti. A pénzügyminiszterium 176.338—1940 számú átiratban azt válaszolta, hogy a vinkulált áruküldések esetében, amelyek úgy tekintendők, mintha bizonyos szerződésről lenne szó, nem kell külön róni a 2 százalékos nemzetvédelmi illetéket.

— A hivatalos devizaárfolyamok. A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai a következők: (Az első szám a vétel, a második az eladás jelenti): 107 százalékos felárral: angol font 851,80—877,37, dollár 211,65—217,97, svájci frank 48,13—49,58, palesztinai font 852,84—878,40, egyiptomi font 873,54—899,78. Devizák 38 százalékos felárral: angol font 567,87—584,91, svájci frank 32,15—32,78, francia frank 3,24—3,31, márká 49—50, olasz líra 7,17, (felár nélkül) pengő 26,50—27 (felár nélkül), cseh korona 4,68—4,77, dinár 2,89—3,05 (felár nélkül), török líra 82,92—92.

— Mérnökök és építésszek nem tekinthetők kisiparosoknak. A temesvári munkakamarához megérkezett a munkaiügyi miniszterium 30.868. számú rendelete a mérnökök és építésszek szakmai helyzetéről. A rendelet a mérnökamara vonatkozó állásfoglalására való utasítással kimondja, hogy mérnökök és építésszek, még abban az esetben sem tartoznak a szakmai képesítésről szóló törvény rendelkezései alá, ha mesterkönyvvel rendelkeznek. Ennek megfelelően a munkakamara nincs többé abban a helyzetben, hogy a fenti két kategória számára igazolványt adjon, amely szerint kisipari munkaadók volnának az új ipartörvény 285. szakasza értelmében.

— Nem emelik fel az importra és exportra szánt és a vámhivataloknál elhelyezett árak rak-tárdíját. Bucurestiből jelentik: A Monitorul Oficial 1940 május 18 és 19-én megjelent 114. és 115-iki számában között 62.073-as számú miniszteri rendelet értelmében az importra és átmenő forgalomra szánt és a vámhivatalok rak-tárdíjait elhelyezett árak rak-tárdíját érezhető módon felemelte. Tekintettel arra, hogy ennek a felemelt illetéknek az alkalmazása nagyon megnehezítette az ipar külföldről történő nyersanyag ellátását, az UGIR közbenjárására a nemzetgazdasági miniszteriumnál és a pénzügyminiszteriumnál most úgy határoztak, hogy a fentebb említett miniszteri rendeletet egyelőre nem léptetik életbe.

— Elnökváltozás a „Szövetség” Gazdasági és Hitelszövetkezetek Központjánál. A romániai magyar szövetkezetek Kolozsvárt székelő központjában a „Szövetség” Gazdasági és Hitelszövetkezetek Központja az elmúlt napokban igazgatósággyűlést tartott. Béli Kálmán gróf elnök a gyűlésen bejelentette, hogy miután a megnövekedett szövetkezeti hálózat megsokasodott teendői egész embert kívánnak őt pedig személyi körülményei gátolják ennek a munkának teljes értékű elvégzésében, az igazgatóság tagjaitól elnöki tisztésére aól való felmentését kérte. Az igazgatóság sajnálattal vette tudomásul a lemondást majd pedig egyhangulag Bethlen László dr. gróft választotta elnöké.

A délkelet európai terméshelyzet

Bucurestiből jelentik: Az „Argus” című román gazdasági napilap „A délkelet európai terméshelyzet” címmel érdekes cikket közöl, amelyet a következőkben ismertetünk:

Jobb időjárásnak örvendő években ilyenkor a gabona-termés eredménye — elsősorban természetesen a búzáé, mely a legfontosabb, — általában már tisztán látszik. Ez alkalommal azonban még augusztus vége is kemény munkában találta a földművelőket. Az előjelentésekből azonban a szükséges következtetéseket mégis le lehet vonni a jövőbeli általános gazdasági politikát, különösen pedig az önellátás kérdését illetően.

A GAZDASÁGI TERMÉKEK ESÉSENEK OKAI

A kéznél lévő kimutatások alapján megállapíthatjuk, hogy az idei búzatermés jóval az elmúlt esztendő eredményei mögött marad, amelyek tudvalevőleg a legkiválóbbak voltak. Nem annyira az idő azonban, mint a földmunkások más kötelességének teljesítése okozta elsősorban ezt a sajnálatos gazdasági helyzetet, mert így a földek Délkelet európanak csaknem minden államban dolgozó kezek nélkül maradtak.

Mindennek ellenére Romániában a kukoricával bevett földek 4,9—5,2 millió hektárral gyarapodtak.

Bulgáriában nem nagy a terméshány, mérsémet tudják majd csak a belfogyasztást fedezni. A kiviteli lehetőségek rendkívül kétségesek, alig van rá kilátás. A tavalyi 28 millió métermázsányi búzatermés most alig 20 millióra esett. Jugoszláviában az ország gabonaszükségletét is csak

beosztással tudják fedezni, míg az elmúlt esztendőben tekintélyes gabonamennyiségeket juttattak a külföld számára is.

A BALKÁNI ÁLLAMOK GAZDASÁGI TARTALÉKAI

Ez a helyzet azonban nem adhat komoly aggodalomra okot, amennyiben a balkáni országok a múlt évek gabonakészletét nem emésztették föl, úgy, hogy az esetleg támadó hiányokat könnyűszerrel pótolni tudják.

A római Mezőgazdasági Intézet jelentése szerint Délkelet európa államai februárban 30 millió métermázsba búzakészlet fölött rendelkeztek. Törökországból érkezett hírek arról beszélnek, hogy ott az elmúlt év búzatermés eredményével szemben az ezévi termés kétszeresen fölülmúlja az eddigi esztendők eredményeit.

A román gazdasági termékek értékesítésének politikáját Gh. N. Leon miniszter fektette le a múltban alapvető módon.

Jugoszláviában ugránszerűen emelkedtek föl a gabonaárak, de a termelők a jelenlegi 230 dináros árral sincsenek megelégedve.

Bulgáriában rendkívül nagy a gabona ár-emelkedése, amennyiben a búza új ára 3,50 lévától 4,30 lévára szökött.

Romániában korlátozások történtek a további ár-emelkedés és az éleletheletőség megdrágulásának meggátolására. Öröndetes esemény hogy a Balkán-államok között egységes gazdasági felfogás alakult ki, amelyet mezőgazdasági téren az életbeléptetett, hasonló intézkedések bizonyítanak.

Megállapították az olajos magvak maximális árait

Az új árnaknál több nem fizethető a termelőknek

A nemzetgazdasági-miniszter a következő rendeletet adta ki:

I. Az alább felsorolandó olajos magvak árai — a termelőnél 10 ezer kg.-os wagonra érve — a következőképpen állapították meg: Napraforgómag 42 hl. fajsúlyú, öt százalékos idegen tessel 92 ezer lei, háncsolt repce 5 százalék idegen tessel 145 ezer lei, naveta-repce 5 százalék idegen anyag 139 ezer lei, barna repce 8 százalékos tisztaságú 121 ezer lei, vadrepce 10 százalék tisztaságú 91 ezer lei, lenmag 6 százalék idegen anyaggal, amelyből 3 százalék olajos mag, 3 százalék egyéb 195 ezer lei.

I. Ezen árak fixek és frankó berakodóállomás vagonba rakva értendőek. A napraforgómagnál a hivatalos árhoz egy százalék adandó, vagy abból egy százalék levonandó minden kg. fajsúlyeltérés-

nél, illetve minden százalék idegen anyagban eltérésnél. A többi olajos magvaknál a hivatalos árhoz egy százalék adandó, illetve abból egy százalék levonandó aszerint, hogy a megadott minőségénél több vagy kevesebb az idegen anyag.

III. Mindazok, akik a hivatalos árnál magasabb árat fizetnek a gabonaértékesítési törvényben megállapított bírsággal sújtandók.

— Bánsági gabonaárak. A bánsági gabonapiacra a takarmányárpa iránt mutatkozik érdeklődés. A piaci árak a következők: búza 750, tengeri 625, zab 500 takarmányárpa 520, sörárpa 600 lei százkilónként. A kamillatea kilója 70, fodormenta kilója 76 lei.

DÉLI HIRLAP
automata telefonszáma: 28-10

Molotov és Amerika

Moszkva, augusztus 27. A szovjet orosz kormányelnök és külügyminiszter, Molotov, nagyon tárgyilagos ember. Ha a legfelsőbb tanács előtt beszél, a hallgatónak az a benyomása, hogy nem annyira politikus, mint inkább tudós áll a szószéken. Beszédét azért mégsem száraznak. Gondosan elkészített kézírataiban mindig található olyan fordulatokat, amelyek sokszor mosolyra észtetik a nemzeti tanács tagjait. Különösen az érdekes, hogy ezeket a fordulatokat részletek is gyanólyan száraz hangon adja elő, mint a szírián tudományos és politikai tényeket.

Amikor Molotov nem régen a legfelsőbb tanács előtt beszélt, ezek a gúnyos megjegyzések öleg Japánnak szólottak. Elhangzott legújabb beszédében azonban már az Egyesült Államok raptak ízelítőt Molotov humorosnak tetsző megállapításából. „Ami a Szovjetunió és az Egyesült Államok közötti viszonyt illeti” — mondotta — „nem mondhatok sokat, miután nem is lehet róll semmi jót sem említeni”. A hallgatók erre megállapításra felnevettek, még pedig olyan ember nevével tette ezt, aki tudja, hogy könnyen mulatnak, mert ő rajta viszont a másik részen igazán nem fognak mosolyogni. Ezek után nyugodtan megkérdezhették, hogy vajjon milyen az a viszony, amely felől semmi jót sem lehet mondani? Mik azok a surlódási felületek, amelyek a két különböző világrész két nagyhatalma között támadtak?

Molotov legutóbbi beszédében meg is mondta: „Nem más” — hangsúlyozta — „csak az, hogy Amerika a Szovjetet erkölcsi tilalom alá helyezte”. Ez a megállapítás, illetve magatartás Amerika részéről a finn-orosz konfliktusból következik. Valószínű, hogy azóta sem változott, így, hogy Molotov nyugodtan azt is mondhatta volna: „Az Egyesült Államok és a Szovjet viszonya se nem javult, se nem rosszabbodott”. Még azt is hozzátehetné, „jobb erről egyáltalában nem is gondolkozni”.

Az erkölcsi tilalomhoz az utolsó négy hónap alatt még néhány olyan körülmény is csatlakozott, amelyek nem nagyon alkalmasak arra, hogy a két állam közötti viszonyt megjavítsák. Molotov ezek közül néhányat meg is jegyzett. Többek között azt is, hogy Amerikában nem tetszenek azok a sikerek, amelyeket a szovjet orosz külpolitika a Balti-államokban elért. Az is alkalmas adott a helyzet rosszabbodására, hogy az Egyesült Államok visszatartja Litvániának, Lettországnak és Észtországnak Amerikában elhelyezett aranyát.

Az Egyesült Államoknak ez a magatartása a Balti Államokkal kapcsolatban Moszkvában meglehetősen rossz hangulatot váltott ki. Az arany ügyében a szovjet kormány máris tiltakozást jelentett be az Egyesült Államoknál. Erre a tiltakozásra még semminemű válasz sem érkezett, elképzelhető tehát, hogy az augusztus 15-én lejárt amerikai-orosz kereskedelmi szerződés megújítása elé mennyi akadály háruit. Lehet, hogy ezt sikerülni fog áthidalni, de az bizonyos, hogy ezáltal a politikai helyzet mitsem javul. Az sem volt nagyon hasznos Amerikára nézve, hogy Steinhardt, az USA moszkvai nagykövete külön

nös terveket szövögetett Baku és Batum bombázására, abban az esetben, ha Törökország is belépett volna a háborúba. Molotov erről csak annyit mondott, hogy Amerikának megnőtt a hatalmi étvágya.

Mindezt összevéve meg lehet állapítani, hogy a két nagyhatalom közötti viszony tényleg olyan, mint amirőnek azt Molotov jelezte. Efelett azonban a szovjet tanács tagjai nyugodtan nevetettek, mert régen elmúltak már azok az idők, amikor Oroszország ipartelepein több angol szó hangzott el, mint orosz.

SPORTESEMÉNYEK

Sportemberek beiratkozása a Nemzet Pártjába

A temesvári kerületi szövetség felhívása az egyesületekhez

A kerületi bizottság az Ország Öre szervezet rendelkezési értelmében a következőkre hívja fel az egyesületek figyelmét:

1. Valamennyi egyesületnek igazolnia kell, hogy vezetőségi tagjai beiratkoztak a „Nemzet Pártjába”. E célból öt napon belül táblázatot kell beküldeniük a titkársághoz, két példányban, a következő adatokkal: Név és keresztnév, sportemberi minőség, etnikai eredet, állampolgárság, vallás, polgári foglalkozás, életkor, lakás, valamint annak a bizonyítványának a száma, amely igazolja, hogy az illető beiratkozott a Nemzet Pártjába.

Ebből a kimutatásból egy példányt azonnal elküldenek a bucarestii szövetségnek.

2. Felhívják az egyesületek figyelmét arra, hogy a kerületi bizottság közgyűlése szeptember 3-án, este fél nyolc órakor lesz a Lenau-ter 2. szám alatti helyiségben, a városi mérnöki hivatal épületében.

3. A közgyűlésen be kell mutatni a „Nemzet Pártjába” való beiratkozásról szóló bizonylatot.

4. Az egyesületi képviselőknek annál is inkább meg kell jelenniük a közgyűlésen, mert utána az 1940/41 évi sorsolásra kerül sor.

Foto-Labor-Optic
Fotólaboratórium

„Agfa”, „Kodak” és „Voigt-länder” gépek és filmek.

A. M. Mülley
Timisoara I.,
Strada Solderer 11.
Fiókület: Bul. Berthelot 10.

A német atlétacsapat összeállítása a Románia elleni atlétikai viadalokra

A szeptember 7. és 8. napjain Bucarestben rendezendő német-román atlétikai viadalra Németország a következő csapatot küldi: 100 m. Seyfritz-Fehrman. 200 m. ugyanazok. 400 m. Lorenz, Janisch, 800 m. Eichberger, Lorenz. 1500 m. Eichberger, Schneider. 5000 m. Muschik, Eberhardt. 110 m. gát: Wagner, Huhle. Súly: Wotapek, Marktanner. Diszkosz: ugyanzok. Gerely: Pektor, Bucher. Kalapács: Mayr, Kohlmann. Magas: Schlegel, Flach-

berger. Távol: Janisch, Gruber. Hármás: Huhle, Rapp. Rúd: Schöber, Magris. 4x100: Gruber, Seyfritz, Leitner, Fehrman. 4x400: Janisch, Eichberger, Fehrman, Lorenz.

A német csapat három legjobb embere kétszertelenül Eichberger (1 p. 52 mp. 800-on és 3. p. 52 mp. 1500-on a legjobb ideje), Wotapek (48,37 méterrel nyerte a német diszkoszvető bajnokságot és Pektor (60 méteren felül dobja a gerelyt).

TRÓNUSDONTÓ BALETTCIPŐ

A Déli Hírlap eredeti regénye.
Írta: KUN BÁN ANDRIS

68

Mack Berthold az íróasztal mögé lépett, kezébe fogta a tintatartó mellett álló csengőt és erőlyesen megrázta azt.

— Kérem Sticher előadó urat a Montez irat-csomóval, — adta ki az utasítást a belépő szolgáknak.

Sticher, aki a többi tisztviselővel együtt már tudta a rendőrfőnöki állásban végbement változást, hamarosan megjelent és vaskos aktaköteget helyezett az asztalra.

— Parancsoljon, rendőrfőnök úr, itt van a Montez-ügy.

— Nem hiányzik belőle semmi?
— Minden darab együtt van. Még egyszer átlapoztam, mielőtt behoztam. A csomóban az első számú ügydarab a szentpétervári rendőrségnek Berlinbe küldött jelentésének másolata, a két utolsó Schrenker Alois postakézbesítő feljelentése és az a jegyzőkönyv, amelyet tegnap Montez Lolának a rendőrségről való távozása után Peckmann úr dik-tálása alapján felvettünk.

Mack kezébe vette az iratkegelyt, tiszta ív papírból új borítást hajtott rá és arra ráirta:
— Irattárba.

Az iratesemő visszaadta Stichernek:
— Helyeztesse a véglegesen elintéztett ügy kszekrényébe.

Az előadó távozása után a király is búcsúzott:
— Isten vele, rendőrfőnök úr. Sok szerencsét kívánok a működéshez.

Elhatároztam, hogy Mack rendőrfőnököt meghívom legközelebbi estélyemre. Derék ember.

München, 1847. szeptember 1.

A király meguntta már, hogy a kormány honosításom ügyét olyan hosszúra nyújtja.
Az elintézték titkos kezek közreműködése hát-rálatja. Hol ebben, hol abban az ügyosztályban be-tekig heverték az aktákat.

Az uralkodó ma este elmondta, hogy délután magához hívatta Abel miniszterelnököt és kifejezetten nyilvánította előtte akaratát:

— Holnap délután öt órára hívja össze az államtanácsot. A kormány vegye fel a tárgysorozatba Montez Lola honosítási ügyét, ezenkívül fogalmazza meg a hozzáam intézendő előterjesztést Montez Lolának grófi rangra való emelésére, valamint a Landsfeld név és a hozzávaló címer adományozására.

Abel miniszterelnök aggodalmaskodott:
— Túl rövid az idő, sire, az államtanács valamennyi tagjával előzetes megbeszélést folytatni és őket meggyőzni. Pétek, hogy nem kapunk szavazattöbbséget.

— Micsoda kifogás, hogy kevés az idő? Volt idő elég eddig. Már a múlt év októberében utasítottam önöt, hogy készítse elő az ügyet. Nem tűnök további halogatást. Elvárom a kormánytól, hogy akaratomat végrehajtsa.

Abel meghajolt:
— Minden megkísérlek, felség.

A király biztosított engem, hogy holnap feltétlenül elintéződik ez a régen vajdúó ügy. Búcsúzáskor még biztatott:

— Holnap estére vendégeket hívhat, hogy megünnepeljük az új grófnőt. Magam is eljövök.

Befejezem most a mai naplóirat. Behivatom Schellenberg Max titkáromat, aki levelezésemet intézi. Összeállítom vele a meghívandók névsorát. Könyvbe írom negyven vendégem lesz. Schellenberg Max még ma éjjel megírja a meghívókat, amelyeket reggel küldökönk visznek szét a városba.

München, 1847. szeptember 2.

Ír kora reggel nagy sürgős-forgás indult meg Barer-uccai palotában. Megindultak az előkészületek a mai estélyre.

Szorgalmas munkások a kapubejáratot, a lépcsőházat, a folyosókat és a termekek valóságos virágos kertekké varázsolták. A virágok közé a falakra sok helyen grófi címeremet alkalmazták. A meglévő karos gyevertartókon kívül az összes helyiségbe újakat helyeztek el, hogy este, mielőtt bekövetkezik a homály, tündéri fényben ússzék az egész palota.

A konyhába segédszemélyzetet kellett beállítani, hogy a szűzzel és főzéssel idejére elkészüljenek Ezerkivűl a Bayrischer Hof vendéglősből is megrendeltetett különleges sültéket, a Nachtwogel-cukrászdából pedig tortákat. A sok bort, pezsgőt

és likőrt már délelőtt kezdték hűteni a pincében jéggel feltöltött dézsákban.

Délben a Mayrhofer-csokoládégyár kocsija állott meg a palota előtt. Csinos dobozokba csomagolva másfél mázsa finom cukorkát hoztak. A milliomos Mayrhofer Gusztáv gyáros, aki különben házam állandó vendége közé tartozik, bizonyára úgy gondolkodott, hogy nemcsak az esti vendégek dűskálkodjanak a bonbonokban, hanem maradjon még jó időre belőle, stb. jusszon a személyzetnek is.

A számtalan dobozon kívül azonban jókora ládát is leemelték a társasékről és behozták a nagy szalónba. Ott a munkások óvatosan lestedték a láda tetejét és kiemelték ezüst papírosba burkolt mellszobromat. Ez a mellszobor csokoládéből készült és hű másolata annak a mellszobornak, amelyet Mettenstein Ottamár szobrász márványba vésett és a melyet nemrég helyeztek el az új müncheni szobortárban. Az ezüstös papírt vizgázz lehamozták a szoborról és azt a szalón egyik oldalán felállított rózsaszalagban emelvényre helyezték.

A király, aki a délután folyamán egy pillanatra elfjött hozzám, hogy megtekintse a palota díszítését, megállott a csokoládészobor előtt és mosolyogva megjegyezte:

— Még az irigyek sem állíthatják, Lola, hogy maga nem enniváló és nem édes!

Délután öt órakor, amikor a fodrász új frizurát készíttette, szivdobogva gondoltam arra, hogy:
— Most kezdődik az államtanács ülése.

Hat órakor már teljesen készen voltam a vendégek fogadására. Pompás új estélyi ruha díszelgett rajtam, ékszerem is csillogtak már ujjaimon, karjaimon, füleimben, mellem és a fejemben.

Félhat óra tájban jönni kezdtek az első vendégek, akiket hamarosan mások követtek. A minisztereket és az államtanács tagjait hét órára vártuk. A király azt az óhaját fejezte ki délután, hogy az estély kezdődjék meg hét órakor és a maga érkezését kilenc órára helyezte kilátásba.

Már huszonöt-harminc vendég volt együtt, amikor magából kikelve megérkezett Schöneheim Ervin báró titkos tanácsos.

A kifogástalan gavallér és jómodorú férfiú még a köszönetéről is megfeledkezett, nem törődött vele, hogy szavait mások is hallják, elem sietett és igazított hangon jelentette:

— Arulás történt!

(Folytatjuk.)

Partie kiárusítás!

Mélyen leszállított árak mellett kapható szeptember 1-ig női és gyermek selyem-szőnemi, darabonként is. Délelőtt 8-tól, délután 8 óráig. A

„Tricorom“

gyárhelyiségében, II. Str. Dorobantilor 47. (Rékási-út.) Telefon 17-46.

GYÓGYSZERTÁRAK NJSZAKAI SZOLGALATA:

Szombaton, augusztus 31 én a következő gyógyszer-tárak tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban a Bratianu téren levő Götz gyógyszer-tár.

Gyárvárosban a Traian téren levő Kigyó gyógyszer-tár.

Ersébetvárosban a Miron Costin ueca sarkán levő Merkleier gyógyszer-tár.

Józsefvárosban a Dragalina téren levő Csillag gyógyszer-tár.

Mohalában a Corvin gyógyszer-tár és Újkisodán Panajoth Ernő gyógyszer-tára állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

NYILTTÉR

E rovatban közöltek nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Tamasiu Aurel ellen jogerős ítéletem van 28.000 lei összegre, melyért arverés van kitűzve ellene. A feljelentés dr. Skutecky Maxim ügyvédjével egy redukcio kérészközlésére készítette. Polémia helyett a feljelentő, valamint sugalmazója ellen megteszem a megfelelő lépéseket.

Timisoara, 1940. augusztus 30.

Dr. Ph. D. Spitzer, ügyvéd.

MINDKÉT TÉRDISZÜLETE MEG VOLT MEREVEDVE...

Az Urodonál visszaadta lábai egészségét.

Az Urodonál gyógyító hatása olyan tökéletes és olyan sok gyógyhatású alkotórészből tevődik össze, hogy reumánál, vesebajnál, csúznál, ischiásnál, érelmeszesedéssel és korai öregségnél mindenkor teljes eredményt érünk el vele.

Ha felkiismeretesen betartjuk, az Urodonál kurát az ízületek visszanyerik rugalmasságukat és megszabadulnak a reumatikus fájdalomtól.

Az Urodonál meggátolja a fölös mennyiségű huzagsavnak a szervezetben való felhalmozódását.

AZ URODONAL

A LEGHATÁSOSABB REUMA ELLENI SZER

Kapható gyógyszer-tárakban és drogeriákban

AZ URODONAL EGY MEGBIZHATÓ CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY

RÁDIÓ

SZOMBAT, AUGUSZTUS 31.

Bucuresti. Rádio Románia és Rádio Bucuresti. 13: Időjelzés, vizállásjelentés, egészségügyi tanácsok, művészeti és kulturális hírek, sporthírek. 13.15: Predescu Victor zenekara. 14: Hírek. 14.30: Savu Stefan énekel. 15: Közlemények. 19.50: Magyar nyelvű hírek. 20: Időjelzés. Rádio posta. 20.15: P. Stefanescu-Goanga énekel. 20.40: Hírek. 21: Lucafarul zenekar hangv. 22: Hírek, sporthírek. 22.20: Hírek, német, olasz, francia és angol nyelven. 22.40: Tánccalok hanglemezeiről.

Budapest I. 7.40: Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 12.10: Vizállás. 13.10:

Mikulai Gusztáv szalonzenekara. 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás. 14.30: Hanglemezek. 15.30: Hírek. 17.10: Ifjúsági rádió. 17.45: Időjelzés. Hírek. 18.15: Ifj. Babrik J. gitározik. 18.30: Az időjósítás, felolv. 18.50: Budapesti Kamara kórus. 19.10: A honfoglalás korának magyar hadimestersége. 19.40: Bolgár vonósnegyes a magyar-bolgár művészcsera keretében. 20.15: Hírek magyar és román nyelven. 20.25: A balaton sportját megnyitja. 21.05: Felolv. 21.40: Nyár kaland, hangjáték. 22.40: Hírek. 23.10: Tánccalok. 24: Hírek német, olasz, angol és franciá nyelven. 0.20: Horthy Lajos énekel cigányzenek kísérettel. 1.05: Hírek.

Budapest II. 19.15: Budapesti Kamarakórus. 19.40: Mezőgazdasági felőra. 20.25: Szomolányi János énekel zongorkísérettel. 20: Hírek. 21.25: Zenekari művek hanglemezeiről. 22.10: Zenet élet Mátyáskirály udvarában, felolv.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díja előre fizetendő

LEVELEZÉS és HAZASSÁG a törvényes írtézkedések miatt nem közölhető. ALLÁSKERESÉS rovatban szavanként egy leu, legkisebb apróhirdetés tíz leu. Vastag betűvel szavanként kettő leu, legkisebb apróhirdetés húsz leu. Minden más rovatban legkisebb apróhirdetés 15 szög 20 leu, minden további szó egy leu. Vastag betűvel legkisebb apróhirdetés 15 szög 30 leu, minden további szó kettő leu. Apróhirdetéseket felvesz: I. kerületben: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata Bratianu 3 Telefon: 28-10. II. kerületben: Popovici trafik, Piata Badea Căntan 8. — Kardos trafik, Piata Traian (Szerb templom mellett). — Grosz trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerületben: Flauder trafik, Piata Lahovari. IV. kerületben: March trafik, Piata Küittl. — Nögrády trafik (Corso mozi mellett). — Vass trafik, Piata Dragalina 6. Telefon: 45-06. — Wittek trafik, Bulevardul Regce Carol 54. — Galgóczy trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45-13.

Allast keres

Börkereskedő segéd, éves bizonyítványokkal román, német, magyar nyelvtudással, állást keres. Vidékre is megy. Cím a kiadóban. 1517

Gazdasszony hosszú bizonyítvánnyal rendelkezik, a háztartás minden ágában perfect jártassággal bír, állást keres azonnalra. Szíves megkeresések „Szorgalmas gazdasszony” jelige alatt a kiadóba. 1510

Allástalan gazdatisztek figyelmébe. Földműves iskolát, mezőgazdasági főiskolát, vagy közigazdasági egyetemét végzett állástalan gazdatisztek alkalmazást nyerhetnek. Jelentkezni lehet az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület temesvári felügyelőjénél I. kerület Bulevardul Regina Maria 8. szám alatt, földszint balra. 2060

Alkatmacs

Bejárónő félnapra szeptember 1-re felvétetik. IV., Str. I. Bratianu 29. III. em. 14. 1035

Mindenes szakácsnő éves bizonyítványokkal szeptember 1-re vagy 15-re felvétetik Str. 3 August 1. 2045

Instruktor 3-ik elemista fiúhoz, perfect román, magyar, esetleg német nyelvtudással kerestetik. Tanítók, tanítójelöltek előnyben. Cím a kiadóban. 1516

Lakás

Délfekvésű modern 5 szobás lakás II. emeleten november 1-re kiadó. I. Bulevardul I. G. Duca 8. E. K. Thomas. 1185

Újonnan renovált 4 szobás modern lakás azonnal kiadó. III. Str. Odobescu 42a., 6-os villamoshoz közel. 1512

Háromszoba hallos lakás mellékkeliségekkel újonnan festve azonnalra kiadó. IV. Str. Bratianu 21. Dora. 1513

Adás-velet

Fehér keményfa ágy 550 leiert eladó. IV. Str. Sturdza 52. ajtó 16. 2049

Megvételre kerestünk, használt, vagy új autógumit 120x7.20. Hermann mérleggyár IV. Str. Bratianu 20. Telefon 37-17. 1506

Kicsi használt konyha-mérleg megvételre kerestetik. Címetek ármezgjeléssel „Mérleg” jeligére a kiadóba kérem. 2078

Műlönjele

Betársulnék állandó, vagy alkalmi üzlethez 1-2 millió leuel. Ajánlatokat „Komoly, biztos, jól jövedelmező” jeligére a kiadóba kérek. 1508

Üzlethelyiség azonnal kiadó, II. Str. Daciilor 10. (Dr. Kovács patikánál). Telefon: 38-48. Nagy szallaggyár. 1453

Két diákéleányt vagy fiút teljes ellátásra felvesz Stefania, Belváros Str. Buteanu 1., az új helytartóságpalota mellett. Ugyanott szoba-konyha lakás kiadó.

JÉGSZEKRÉNYEK

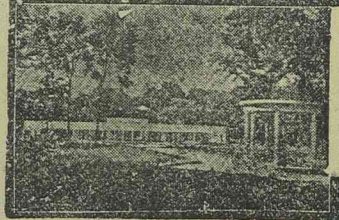
helyszűke miatt olcsón eladók

JÄGER PÉTER

vaskereskedés, IV., Bul. Carol 58.

A Temesvári Bank épületében

Modern 5 szobás lakás azonnalra, modern 3 szobás lakás november elsejére kiadó. Bővebbet a Temesvári Bank házközvetőségénél.

BĂILE LIPOVA - BANAT

Gyógyít: érelmeszesedést, szív, vérnyomás, reuma, idegrendszer, máj és vese, verszegeny és női bajok

Szezon: május 1-től október 15-ig

Nyomatja a „HIBLAP” típus.

Utazás S. I. S. & Arr.